

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री मीरा खडका
माननीय न्यायाधीश डा. श्री आनन्दमोहन भट्टराई
फैसला

मुद्दा:- कर्तव्य ज्यान।

०६८-CR-१०४९

डडेल्धुरा जिल्ला, अमरगढी नगरपालिका वडा नं.४ घर भई हाल कारागार कार्यालय, पुनरावेदक
महिला बन्दीगृह भोटेबहाल काठमाडौंमा थुनामा रहेकी सुमित्रा कोइराला भण्डारी ---१ प्रतिवादी
विरुद्ध

विक्रम भण्डारीको जाहेरीले नेपाल सरकार -----१ प्रत्यर्थी
वादी

०६८-CR-१०५५

चितवन जिल्ला, खैरहनी गा.वि.स.वडा नं.१ बस्ने सुष्मा कार्की चौधरी -----१ पुनरावेदक
प्रतिवादी
विरुद्ध

विक्रम भण्डारीको जाहेरीले नेपाल सरकार -----१ प्रत्यर्थी
वादी

०६८-CR-१०९१

विक्रम भण्डारीको जाहेरीले नेपाल सरकार -----१ पुनरावेदक
वादी

विरुद्ध

चितवन जिल्ला, खैरहनी गा.वि.स.वडा नं.१ बस्ने पृथ्वीविक्रम चौधरी -----१
भक्तपुर जिल्ला, चित्तापोल गा.वि.स.वडा नं.१ घर भई हाल काठमाडौं जिल्ला

काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं.३५ बस्ने मुक्ति भन्ने प्रतिमा कार्की -----१
गोरखा जिल्ला, मुच्चोक गा.वि.स.वडा नं.५ बस्ने अग्नि भन्ने शिखा देवकोटा -----१
काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला, फलाटे गा.वि.स.वडा नं.८ घर भई हाल काठमाडौं जिल्ला
काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं.३५ बस्ने शक्ति भन्ने दिनेशराज खरेल -----१
खोटाङ्ग जिल्ला, दुर्छिम गा.वि.स.वडा नं.१ बस्ने समिल राई -----१
मोरङ्ग जिल्ला, लेटाङ्ग गा.वि.स.वडा नं.२ बस्ने खम्बसेर राई -----१
चितवन जिल्ला, खैरहनी गा.वि.स.वडा नं.१ बस्ने सुष्मा कार्की -----१
खोटाङ्ग जिल्ला दिक्तेल गा.वि.स.वडा नं.८ बस्ने ज्वाला भन्ने मिलन राई -----१
संखुवासभा जिल्ला, मादी मुलखर्क गा.वि.स.वडा नं.६ घर भई काठमाडौं जिल्ला,
काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. ३४ बस्ने रश्मी गुरुङ्ग -----१

प्रत्यर्थी
प्रतिवादी

०६९-CR-१००७

चितवन जिल्ला, खैरहनी गा.वि.स.वडा नं.१ बस्ने पृथ्वीविक्रम चौधरी -----१

पुनरावेदक
प्रतिवादी

विरुद्ध

विक्रम भण्डारीको जाहेरीले नेपाल सरकार -----१

प्रत्यर्थी
वादी

शुरु तहमा फैसला गर्ने:- माननीय न्यायाधीश श्री लेखनाथ घिमिरे
काठमाडौं जिल्ला अदालत

फैसला मिति:- २०६६/०८/०१

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने:- माननीय न्यायाधीश श्री टिकाबहादुर हमाल
माननीय न्यायाधीश श्री प्रकाशराम मिश्र
पुनरावेदन अदालत पाटन

फैसला मिति:- २०६८/०७/०१

न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९ बमोजिम पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको तथ्य र ठहर यसप्रकार रहेको छ:-

मृतक दिपकविक्रम भण्डारीको दुवै हात पछाडि पारी गन्जीले बाँधेको, खुट्टामा चप्पल रहेको, दायाँ आँखाको र घाँटी छातीको भागमा रगत लागेको, घाँटीको बायाँतर्फको भागमा ६ से.मि. लम्बाइ, १-६ से.मि. चौडाइ, १ इन्च गहिराइ देखिने घाउ, बीच भागमा ६ से.मि. लम्बाइ, १ से.मि. चौडाइको तेस्रो काटेको घाउ र ३ से.मि. लम्बाइको अर्को काटेको घाउ समेत ३ ठाउँमा काटेको घाउ देखिएको, बायाँ स्तनदेखि ६ से.मि. तल माथिल्लो पेटमा २.५ से.मि. लम्बाइ, १ से.मि. चौडाइको घाउ देखिएको नाइटोदेखि बायाँपट्टि पेटको भागमा २.५ से.मि. काटेको घाउ रहेको सो घाउबाट पहिलो गुच्छा आकारको मासु निस्केको भन्ने मिति २०६४/०५/१६ को घटनास्थल लाशजाँच प्रकृति मुचुल्का।

मिति २०६४/०५/१५ को राती दाजु दिपकविक्रम भण्डारीलाई कोठाबाटै मोटरसाइकल प्रयोग गरी अपहरणको शैलीमा लगेको खबर प्राप्त भएकोले खोजतलास गर्ने क्रममा भाउजू सुमित्रा भण्डारीले प्रहरीलाई खबर भएको भनी बताइन्। भोलिपल्ट दाजुको खोजी गर्ने क्रममा भत्किएको पुल नजिक एक जनाको लाश रहेको भन्ने जानकारी भई म समेत घटनास्थलमा गई हेर्दा मृतक व्यक्ति मेरै दाजु दिपकविक्रम भण्डारी भएको चिनें। निज दाजुलाई धारिलो हतियारले प्रहार गरी कर्तव्य गरी मारेको हुँदा कर्तव्य गरी मार्ने व्यक्तिको खोजतलास गरी कारबाही गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको विक्रम भण्डारीको मिति २०६४/०५/१६ को जाहेरी दरखास्त।

मिति २०६४/०८/०१ गते सार्वजनिक भएका प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राई, दिनेशराज खरेल, समिल राई, शिखा देवकोटा र प्रतिमा कार्की लगायत सुमित्रा भण्डारी कोइरालाले मिति २०६४/०२/२२ गते पति दिपक भण्डारी विरुद्ध ग्रुपमा कारबाहीको लागि दिएको निवेदन, धर्मराज पराजुली समेतले फायर ग्रुपलाई दिएको निवेदन, नेपाल संयुक्त मुक्ति मोर्चाको सहयोग रसिद तथा नेपाल संयुक्त मुक्ति मोर्चाको घोषणापत्र, सिक्सर रिभल्भर थान १ र सोको गोली ३ राउन्ड, बालाजु वाइ.सि.एल.बाट बुझाएको हुँदा उल्लिखित मानिस र दशी सहित कारबाहीको लागि पठाइएको भन्ने महानगरीय अपराध महाशाखाको मिति २०६४/०८/०२ गतेको पत्र।

सुमित्रा भण्डारीले आफूलाई पति दिपकविक्रम भण्डारीबाट पटक पटक शारीरिक तथा मानसिक यातना दिएकोले कारबाहीको लागि मिति २०६४/०२/२२ मा हाम्रो संगठनमा निवेदन दिएकी हुदा दिपकविक्रम भण्डारीलाई चेतावनी तथा कारबाही गर्ने उद्देश्यले खोजी पहिचान गरी मिति २०६४/०५/१५ को राती साथीहरू दिनेशराज खरेल, पृथ्वी विक्रम चौधरी, प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा समेत भई निजको कोठा नजिक पुगी शिखा देवकोटाले सुमित्रा भण्डारीलाई फोन गरी ढोका खोलीदिनुस् हामी आयौं भनेपछि सुमित्राले ढोका खोलीदिनुभयो। त्यसपछि निज दिपकविक्रम भण्डारीलाई पृथ्वी चौधरीको मोटरसाइकलमा राखी शंखमुलस्थित खोलाको किनारमा पुऱ्यायौं। निज फुत्केमा मलाई र तँपाईंहरूलाई खतरा हुन्छ भनी सुमित्रा भण्डारीले बताएकीले निज दिपकविक्रमले पनि भाग्न कोशिश गरेको हुँदा मेरो निर्देशनमा मसमेत भई भिमबहादुर तामाङ्गले बोकेको खुकुरीले प्रहार गरी हत्या गरी भागेका हौं। पछि वाइ.सि.एल.ले हतियार र गोलीसहित प्रहरीमा बुझाएका हुन् भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी भरतकुमार राईले अनुसन्धानको क्रममा गरेको कागज।

मृत्युको कारणमा Sharp force injuries to the neck, chest and abdomen उल्लेख भएको शव परीक्षण प्रतिवेदन।

दिपकविक्रम भण्डारी र मेरो बीच प्रेमविवाह भएको हो। निज पतिले सामान्य ठेक्कापट्टाको काम गर्नुहुन्थ्यो। विवाह भएदेखि नै पतिले विभिन्न तरिकाबाट शारीरिक तथा मानसिक यातना दिदै आएकोले अत्यन्त कष्टकर जीवन व्यतित भइरहेको थियो। निजले उक्त क्रियाकलापहरू पटकपटक दोहऱ्याएकोले प्रशासनिक निकायमा निवेदन दिँदा यो पारिवारिक

कुरा हो मिलेर बस्नुपर्छ भनी सल्लाह पाए पनि पतिको व्यवहारमा कुनै परिवर्तन भएन। यस्तैमा रश्मी गुरुङ्गको माध्यमबाट काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं.३४ स्थित ब्रिटानिका ल्याङ्गवेज इन्स्टिच्युटमा पुगी फायर ग्रुपको विषय र कारबाहीको बारेमा सोध्ने बुझ्ने काम गरें। त्यहाँ शिखा देवकोटासँग सम्पर्क भएको थियो। निज शिखासँग बेलाबेलामा थप पीडाको सूचना दिँदै गरेकोमा फायर ग्रुपमा आफैँले हस्तलिखित निवेदन दिएँ। मिति २०६४/०३/०३ का दिन फायर ग्रुपको नेतृत्व गर्ने प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राईसँग भेटी वेदनाका कुरा बताउँदै पति दिपकविक्रम भण्डारी खतरनाक हुनुहुन्छ, कि त छुँदै नछुनू, छोए नछोड्नू, छोडेमा तपाईं हामीलाई खतरा हुन्छ भनेकी थिएँ। पछि शिखा देवकोटालाई मेरो निवेदनको कारबाही के भयो भनी फोन गरेकी थिएँ। मिति २०६४/०५/१५ का दिन बेलुका अं.२१:०० बजेको समयमा शिखा देवकोटाले मलाई फोन गरी हामी आयौं, ढोका खोल्नुस् भनेपछि बत्ती नबाली ढोका खोली दिएँ। शिखा देवकोटा समेत २ जना केटी, प्रज्वल, भीम र दिनेशराज खरेल समेत ४ जनाले श्रीमानलाई तान्दै लगे। मैले नचिन्हे जस्तो गरी को हो भनी फर्काउन लागे जस्तो गरें। भोलिपल्ट पतिको लास बाग्मती किनारमा रहेको खबर पाएँ। फायर ग्रुपमा दिएको निवेदन देखाउँदा देखें। त्यो निवेदन मैले नै श्रीमान् विरुद्ध कारबाही र मुक्तिका निमित्त दिएकी हुँ। पति दिपकविक्रम भण्डारीलाई २/३ पटक चेतावनी दिँदा पनि नभएपछि यो घटना भएको हो। पतिको मृत्यु भएपछि आफूले मुक्ति पाएकी छु। मैले फायर ग्रुपको सदस्यता लिएको छैन। श्रीमानलाई हत्या गर्न कुनै लेनदेन गरेको छैन। श्रीमानले म माथि गरेको अन्याय र अत्याचार, घरेलु हिंसा, बलात्कार, मेरै अगाडि परस्त्री गमनबाट आजित भई मुक्ति पाउन निवेदन दिएकी हुँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सुमित्रा भण्डारी कोइरालाले अनुसन्धान अधिकारीसमक्ष गरेको बयान।

मिति २०६४/०५/१५ का दिन राती दिपकविक्रम भण्डारीलाई उल्फ नेपालले हत्या गरेको कुरा पत्रिका समेतबाट थाहा पाएको थिएँ। दिपकविक्रम भण्डारीको हत्या भएको १/२ दिनपछि शिखा देवकोटासँग बानेश्वरमा भेट भएको थियो। निज शिखा देवकोटाले हाम्रो संगठनले एकजना खराब व्यक्तिको हत्या गरेको छ भनी बताएकीले घटनाको बारेमा पूर्णरूपमा जानकारी पाएको हुँ। सुमित्रा भण्डारीको निवेदन बारेमा मलाई थाहा छैन। दिपकविक्रम भण्डारीको हत्या भएको कारबाहीमा म संलग्न छैन। प्रज्वल समेतलाई वाइ.सि.एल.ले समाएपछि मलाई पनि समातेका हुन्। मिति २०६४/०८/०१ गते पत्रकार सम्मेलन गरी वाइ.सि.एल.ले प्रहरीमा बुझाएका हुन्। हतियार र गोलीको विषयमा प्रज्वललाई नै थाहा छ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी समिल राईले अनुसन्धान अधिकारीसमक्ष गरेको बयान।

हाम्रो संगठनमा पीडित सुमित्रा भण्डारीले दिपकविक्रम भण्डारी विरुद्ध कारबाहीको लागि फोटो र सम्पर्क नं.सहित निवेदन दिएको हुँदा दिपकविक्रम भण्डारीको बारेमा म समेत भई पहिचान गरी बुझ्दा ठगी गर्ने र चरित्रहीन व्यक्ति भएको बुझिएको हुँदा उल्फ नेपाल संगठनको मिति २०६४/०५/१५ मा संगठनका अध्यक्ष प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राईको अध्यक्षतामा

मिटिङ्ग बसी मृतकलाई कारबाही गर्ने योजना बनायौं। सुष्मा कार्कीलाई कोठामै छाडी म लगायत अध्यक्ष भरतकुमार राई, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल, भिमबहादुर तामाङ्ग र पृथ्वीविक्रम चौधरी समेत ६ जनाले दुईवटा मोटरसाइकल लिई योजना अनुसार पीडित सुमित्रा भण्डारीको कोठा नजिकै गई शिखा देवकोटाले सुमित्रालाई हामी आयौं ढोका खोल भनी ढोका खोलिएपछि दिपकविक्रम भण्डारीलाई मोटरसाइकल पछाडि राखी बागमती किनारामा लगेको हो। भिम र प्रज्वलले दिपकलाई केरकार गरे। पृथ्वी चौधरी र मैले सेन्ट्रीको काम गर्‍यौं। केही समयपछि भरतकुमार राई र भीम तामाङ्ग रगतै भएर आए। भाग्ने कोशिस गरेको हुँदा दिपकविक्रम भण्डारीलाई खुकुरी प्रहार गरी हत्या भयो। म, प्रज्वल र भिम तामाङ्ग कोठामा गयौं। भिम तामाङ्गलाई हातमा घाउ लागेको रहेछ। निजलाई मिलन राईकोमा छाडी कपडा फेरी सुन्धारा गेष्ट हाउसमा गई बसेको हो। म पुरानै घरमा गई लुकिछिपी बसेकी थिएँ, पछि यही घटना सम्बन्धमा वाइ.सि.एल.ले म समेतलाई पक्राउ गरी हतियार गोलीसहित सार्वजनिक गरी प्रहरीमा बुझाएका हुन् भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी प्रतिमा कार्कीले अनुसन्धान अधिकारीसमक्ष गरेको बयान।

उल्फ संगठन हुनुपूर्व फ्रेन्ड्स क्लब थियो। तत्पश्चात फायर ग्रुपमा परिमार्जित भयो। फायर ग्रुपमा विभिन्न किसिमका निवेदनहरू पर्दथे। सुमित्रा भण्डारीले यस संगठनमा मिति २०६४/०२/२२ मा दिएको निवेदन सम्बन्धमा छानबिन गर्दै म समेत भई दिपकविक्रम भण्डारीको पहिचान गर्‍यौं। निज व्यक्ति समाजकै कलङ्क भएको बुझियो। पीडित सुमित्रा भण्डारीले आफ्नो निवेदनउपर पटकपटक भेट्ने भन्ने गरेको र भेटमा अरु केही होइन, यो सिन्दुर पुछ्छाउन चाहन्छु, जसरी भएपनि यो बाट मुक्ति चाहन्छु, सरलाई भनिदिनु भनेकी थिइन्। मिति २०६४/०५/१५ का दिन संगठनका अध्यक्ष भरतकुमार राईको अध्यक्षतामा मिटिङ्ग बसी दिपकविक्रम भण्डारीको कारबाही गर्ने निर्णय गरी म लगायत प्रज्वल, प्रतिमा कार्की, पृथ्वीविक्रम चौधरी, भिमबहादुर तामाङ्ग, दिनेशराज खरेल भई दुईवटा मोटरसाइकल लिई दिपकविक्रम भण्डारीको कोठा नजिक आई शिखा देवकोटाले सुमित्रा भण्डारीलाई फोन गरी ढोका खोलेपछि निज दिपकविक्रम भण्डारीलाई अर्धनग्न अवस्थामा समाती पृथ्वी चौधरीले चलाएको मोटरसाइकलमा राखी लगेको हो। सुमित्रा भण्डारीले हामीलाई नचिने जस्तो गरी को हो भनिन्। त्यसपछि प्रज्वल, भिमबहादुर तामाङ्ग र प्रतिमा कार्की मोटरसाइकल लिई सोहीतर्फ गए। म र दिनेशराज खरेल त्यतैबाट बानेश्वर पुगी त्यहाँबाट सुन्धारा गई बसेको हो। दिपकविक्रम भण्डारीलाई बागमती किनारामा पुर्‍याई भिमबहादुर तामाङ्ग समेत भई खुकुरी प्रहार गरी हत्या भएको हो। दिपकविक्रम भाग्ने कोशिस गरेकोले प्रज्वलको निर्देशनमा भिम तामाङ्गले घाँटीमा काटी रोपी छाडेका हुन्। निजको मृत्यु भएको भोलिपल्ट थाहा भएको हो। खुकुरी कसको हो, थाहा छैन। पछि म समेतलाई हतियार गोलीसहित वाइ.सि.एल.ले सार्वजनिक गरी प्रहरीमा बुझाएको हो भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी शिखा देवकोटाले अनुसन्धान अधिकारीसमक्ष गरेको बयान।

संयुक्त मुक्तिमोर्चा संगठनमा सुमित्रा भण्डारीले मिति २०६४/०२/२२ मा दिएको निवेदन सम्बन्धमा शिखा देवकोटाले छानबिन गरी सुमित्रा भण्डारी घरेलु हिंसाबाट पीडित रहिछन्। फायर ग्रुपबाट रुपान्तर भई उल्फ नेपाल संगठित भएको र यो संगठन अन्याय अत्याचार तथा पीडित वर्गको उद्धार गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको हो। दिपकविक्रम भण्डारी समाजको कलङ्क लाग्यो। मिति २०६४/०५/१५ मा प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राईको अध्यक्षतामा मिटिङ्ग बसी कारबाही गर्ने निर्णय गरी म लगायत शिखा देवकोटा, प्रतिमा कार्की, भिमबहादुर तामाङ्ग, पृथ्वीविक्रम चौधरी र प्रज्वल समेत भई सुष्मा कार्कीलाई त्यहीँ कोठामा छाडी दिपकविक्रम भण्डारीका कोठा नजिक आई शिखा देवकोटाले निवेदिका सुमित्रा भण्डारीलाई मोबाइलबाट फोन गरी हामी आयौं भने पश्चात ढोका खोली दिइन्। प्रतिमा कार्की र शिखा देवकोटा समेत भित्र गयौं। प्रज्वलले दिपक विक्रम भण्डारी तिमी होइन भनी सोधे। म र प्रज्वलले दिपकविक्रम भण्डारीलाई ढिलो भए हामीलाई नै खतरा हुने देखी समाती बाहिर ल्यायौं। सुमित्रा भण्डारीले नचिनेजस्तो गरी कहाँ लान लागेको भनिन्। त्यसपछि दिपकविक्रमलाई पृथ्वीविक्रम चौधरीको मोटरसाइकल पछाडि राखी बाग्मती खोला किनारतिर लाग्यौं। दिपकविक्रम भण्डारीलाई निजकै गन्जीले हात बाँधी भिमबहादुर तामाङ्ग, प्रज्वल समेतले घाँटी तथा शरीरमा खुकुरी प्रहार गरी कारबाही गरेको थाहा भयो। यो घटना उल्फ नेपालको नेतृत्व गर्ने प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राईको निर्देशमा भएको हो। सो दिन सुन्धारा गेष्ट हाउसमा गई बस्यौं। पछि म समेतलाई वाइ.सि.एल. ले हतियार सहित प्रहरीमा बुझाएका हुन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दिनेशराज खरेलले अनुसन्धान अधिकारीसमक्ष गरेको बयान।

फ्रेन्ड्स क्लबलाई फायर ग्रुपमा परिवर्तन गरी यसलाई निरन्तरता दिँदै अन्याय अत्याचार विरुद्ध लड्ने, पीडित व्यक्तिलाई राहत दिने, परेको उजुरी निवेदन छानबिन हुन थाले। घरेलु हिंसाबाट पीडित सुमित्रा भण्डारीले हाम्रो संगठनमा निवेदन दर्ता गराई पटक पटक कारबाहीको लागि वेदना पोख्ने गरेको हुँदा निवेदनको छानबिन गरी दिपकविक्रम भण्डारीको बारेमा पहिचान गरी बुझ्दा अत्याचारी व्यक्ति भएको थाहा पाइयो। मिति २०६४/०५/१५ का दिन साँझ प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल, भिमबहादुर तामाङ्ग, पृथ्वीविक्रम चौधरी, सुष्मा कार्की, खम्बशेर राई र म समेत मेरो कोठामा मिटिङ्ग बसी सुमित्रा भण्डारीले दिएको निवेदन प्रचारात्मक कारबाहीको लागि छानी सबै सदस्यहरू भई दिपकविक्रम भण्डारीलाई कारबाही गर्ने निर्णय गर्‍यौं। मुटुकी रोगी सुष्मा कार्की र आँखाको बिरामी खम्बशेर राईलाई त्यहीँ छाडी म, प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, भिमबहादुर तामाङ्ग, पृथ्वीविक्रम कार्की र दिनेश राज खरेल मिटिङ्गस्थलबाट मेरो र पृथ्वीविक्रम चौधरीको मोटरसाइकलमा ३/३ जना बसी दिपकविक्रम भण्डारीको कोठा नजिक पुगेपछि शिखा देवकोटाले सुमित्रा भण्डारीलाई फोन गरी ढोका खोल्नु भनेपछि सुमित्रा भण्डारीले ढोका खोली दिएकाले हामीहरू सबैजना भई कोठामा गई मैले दिपकविक्रम भण्डारी तपाईं हो भनी सोधें। निज दिपकविक्रम भण्डारीले हो भनेपछि हामीले समाती जबरजस्ती मोटरसाइकल भएको ठाउँसम्म ल्यायौं। पृथ्वीविक्रम चौधरीको

मोटरसाइकलमा राखी बाग्मती खोलाको किनारातीर एकान्त स्थानमा लगियो। दिपकविक्रम भण्डारीको गन्जी खोली पछाडि फर्काएर बाँधी चलन नमिल्ने पारेर राखी सुमित्रा भण्डारीले दिएको निवेदनका विषयमा सोधपुछ गर्दा मेरो पारिवारिक कुरा हो केही कमी कमजोरी भए माफ पाऊं भनी बिन्ती गर्दै हिँड्न खोजे। निवेदिकाले कि नछुनू कि नछोड्नू, छोडेमा तँपाईं हामीलाई खतरा हुन्छ भनेकी थिइन्। सोही कुरा सम्झी सबै जना मिली निजलाई कारबाही गर्न सहमत भई सबै जनाले संयोग पारी वचन दिएअनुसार पृथ्वीविक्रम चौधरी र प्रतिमा कार्कीले सेन्ट्री बसी छेकी संयोग मिलाईदिएँ। म र भिमले आफूसँग ल्याएको खुकुरीले दुई पटक घाँटी समेतमा प्रहार गरेपछि भिमलाई पुनः प्रहार गर भनी म मोटरसाइकलतर्फ आएँ। निजले प्रहार गरी रगताम्य अवस्थाको नाङ्गो खुकुरीसहित आए। खुकुरी नभेटिने गरी हिलोमा गाडी आइज भनेपछि सोही अनुसार गरी आएँ। दिपकविक्रमलाई कारबाही गर्दा रगत लागेको कपडा म, भिम र प्रतिमाले फेर्‍यौं। भिमको हातमा काटेको हुँदा उपचार गर्नको लागि मिलन राईलाई जिम्मा दिई भोलिपल्ट मिलन राईले मलाई कलङ्कीसम्म मोटरसाइकलमा छाडी फिर्ता आए। हाम्रो निर्णय अनुसार सदस्यहरूको सहयोग, सहमती र संयोगबाट दिपकविक्रम भण्डारीलाई कारबाही गरेको हो। उक्त घटनामा मोर्चाका सदस्य सबै जनाको जिम्मेवारी रहन्छ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राईले अधिकारप्राप्त अधिकारीसमक्ष गरेको बयान।

मिति २०६४/०५/१५ का उल्फ नेपालका अध्यक्ष प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राई समेतले मेरो कोठामा काम छ आउनु भनेपछि म र श्रीमती निजको कोठा (उल्फ नेपालको कार्यालय)मा गयौं। त्यहाँ प्रतिमा, शिखा, दिनेश, भिम, खम्बशेर, प्रज्वल समेत रहेछन्। हामी समेत बसी प्रज्वलको अध्यक्षतामा निजकै कोठामा मिटिङ्ग भएपछि एकजना बलात्कारीलाई कारबाही गर्नुछ जाऔं भने। मैले आनकानी गरेँ। जाऔं भनी अनुरोध गरेपछि श्रीमती सुष्मालाई त्यही कोठामा छाडी संगठनका सदस्यमध्ये मेरो मोटरसाइकलमा दिनेशराज खरेल र शिखा देवकोटा तीन जना र प्रज्वलको मोटरसाइकलमा प्रतिमा र भिमबहादुर तामाङ्ग गरी ३ जनासमेत ६ जना भई दिपकविक्रम भण्डारीको कोठा नजिक पुग्दा गेट बन्द भएकोले शिखा देवकोटाले सुमित्रा भण्डारीलाई फोन गरी ढोका खोलाई दिपकविक्रमलाई अर्धनग्न अवस्थामा अपहरण गरी ल्याइयो। निजलाई मेरो मोटरसाइकलमा राखी बाग्मती खोलातिर एकान्त ठाउँमा लगी रोकेपछि म घटनास्थल नजिकै मोटरसाइकल बन्द गरी बसेँ। बाँकीले दिपकविक्रमको गन्जी खोली पछाडि फर्काएर हात बाँधी भुइँमा बसाई उजुरीको बारेमा सोधी त्यही कारबाही गर्ने निर्णय गरी सबैजना सहमत भई संयोग मिलाइयो भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी पृथ्वीविक्रम चौधरीले अनुसन्धानको क्रममा गरेको बयान।

मिति २०६४/०५/१५ मा दाजु दिपकविक्रम भण्डारीको हत्या घटना सम्बन्धमा अपराधी पत्ता लगाई कारबाही गरी पाऊं भनी जाहेरी दिएको थिएँ। सो घटनाको जिम्मेवारी उल्फ नेपालले लिए पनि यिनै व्यक्ति हुन् भन्ने थाहा थिएन। मिति २०६४/०८/०१ मा वाइ.सि.एल.ले दाजु दिपकविक्रम भण्डारीको हत्या घटनामा संलग्न व्यक्ति उल्फ नेपालका

प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राई, प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, दिनेश राज खरेल, समिल राईलाई हतियार गोलीसहित सार्वजनिक गरी प्रहरीमा बुझाएको थाहा पाएँ। सो घटना भाउजू सुमित्रा भण्डारीको योजना सल्लाह समेतबाट भएको हुँदा अरु संलग्न अपराधीहरू समेतको पत्ता लगाई कारबाही गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको विक्रम भण्डारीको जाहेरी दरखास्त।

मिति २०६४/०५/१५ का दिन राती दिपकविक्रम भण्डारीलाई अपहरण गरी लगे भन्ने थाहा पाई प्रहरीलाई खबर गरी दिपकविक्रम भण्डारीको खोज तलासी गरियो। सुमित्रा भण्डारीलाई पनि प्रहरी भ्यानमा राखी खोजी गर्दा समेत फेला परेन। भोलिपल्ट बागमती नदीको किनारमा शरीरको विभिन्न भागमा काटी हत्या भएको बिभत्स लास देखेँ। यो घटना उल्फ नेपालले गरेको भन्ने पत्रपत्रिकाबाट थाहा पाएकी थिएँ। उल्फ नेपालका कार्यकर्ताहरू भरतकुमार राई, दिनेशराज खरेल, प्रतिमा कार्की, समिल राई, शिखा देवकोटालाई दिपकविक्रम भण्डारीको हत्यारा भनी हतियार सहित वाइ.सि.एल. ले सार्वजनिक गर्दा थाहा भयो। घटनाका बारेमा बुझ्दा सुमित्रा भण्डारीले पतिबाट मुक्ति पाउँ भनी निवेदन दिएको आधारमा नेपाल संयुक्त मुक्ति मोर्चाका नेता कार्यकर्ताले दिपकविक्रमको हत्या गरेको हो भन्ने थाहा भयो भन्ने समेत बेहोराको उमा महत (बस्नेत)को कागज।

मिति २०६४/०५/१५ का दिन राती अं.२१:०० बजेको समयमा दिपकविक्रम भण्डारीको कोठा नजिक हल्ला भएको सुनी हेर्दा दिपकविक्रम भण्डारीलाई अपहरण गरे भन्ने थाहा भयो। अपहरण गर्ने मानिसलाई चिनिनँ। भोलिपल्ट बिहान दिपकविक्रम भण्डारीलाई बागमती नदी नजिक हत्या गरेको र हत्या गर्ने नेपाल संयुक्त मुक्तिमोर्चा भएको पत्रपत्रिकाबाट थाहा पाएकी हुँ। हत्याको जिम्मेवारी लिने संयुक्त मुक्तिमोर्चाका नेतृत्व गर्ने भरतकुमार राई, प्रतिमा कार्की, दिनेशराज खरेल, शिखा देवकोटा, समिल राई र हतियार गोली सहित वाइ.सि.एल. ले सार्वजनिक गरेको टेलिभिजन तथा पत्रपत्रिका मार्फत थाहा पाएकी थिए। उक्त मोर्चामा सुमित्रा भण्डारीले दिएको निवेदन अनुसार योजना बनाई हत्या भएको हो भन्ने प्रष्ट भयो। यिनै पक्राउ भएका संयुक्त मुक्तिमोर्चाका व्यक्ति सुमित्रा भण्डारी समेतको योजना सल्लाहबाट वचन दिई संयोग मिलाई दिपकविक्रम भण्डारीको अपहरण गरी हत्या भएको हो भन्ने समेत बेहोराको यमुना खरेलले गरेको कागज।

म ब्रिटानिका ल्याडग्वेज इन्स्टिच्युटमा काम गर्दथे। मामा भरतकुमार राई समेतका संगठनका सदस्यहरूले दिपकविक्रम भण्डारीको पिछ्छा गर्नु भनेकाले एक दिन दिउँसो नयाँ बानेश्वर स्थित बि.आई.सि.सि. नजिक प्रतिमा कार्कीले देखाएपछि म, प्रतिमा, भरत, शिखा समेतका मानिसहरू निज कोठामा नपुगुन्जेलसम्म पिछ्छा गर्यौँ। निज दीपक भण्डारीले छोरीलाई बलात्कार गर्न खोज्ने तथा श्रीमतीलाई कुटपीट गर्ने भएकाले मेरो मामा भरत राईले नेतृत्व गरेको संगठनले कारबाही गर्ने भनेकोले निजको पिछ्छा गरेका थियौँ। मिति २०६४/०५/१५ को राती अन्दाजी १९:०० बजेको समयमा भरत राईको कोठामा भरत राई, प्रतिमा, शिखा, दिनेश, भिम, पृथ्वी समेत बसी दिपक विक्रमलाई कारबाही गर्ने निर्णयानुसार दिनेश, भिम, पृथ्वी

बाहिर गए। निजहरूले नै दिपक विक्रमको हत्या गरेका रहेछन्। म आँखाको बिरामी भएकोले त्यही कोठामा बसे भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी खम्बशेर राईको अनुसन्धानको क्रममा भएको बयान।

म ब्रिटानिका ल्याङ्गवेज इन्स्टिच्युटमा अध्ययन, अध्यापन गर्दथे। प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राई अध्यक्ष भएको फायर ग्रुपमा म लगायत शिखा देवकोटा, प्रतिमा कार्की, दिनेशराज खरेल, भिमबहादुर तामाङ्ग समेतका सदस्य थियौं। फायर ग्रुप पछि उल्फ नेपालमा परिवर्तन भयो। यसमा पर्न आएका निवेदनको छानबीन गरी कारबाही हुने गरेको थियो। सुमित्रा भण्डारीले आफू घरेलु हिंसाबाट पीडित भएको हुँदा मुक्ति पाउँ भनी फायर ग्रुपमा दिएको निवेदनका बारेमा दिपकविक्रम भण्डारीलाई चेतावनी दिँदा समेत नमानेपछि प्रज्वलको नेतृत्वमा मिति २०६४/०५/१५ का दिन कारबाही गर्ने निर्णयानुसार दिपकविक्रम भण्डारीलाई डेरा कोठाबाट अपहरण गरी बागमती किनारमा लगी हत्या भएको थाहा थियो। कारबाहीको अवस्थामा म गएको थिईन। प्रज्वल सर, साथीहरू भिमबहादुर तामाङ्ग, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल, प्रतिमा कार्की, पृथ्वीविक्रम चौधरी समेत गएका रहेछन। वारदातपछि भिम मेरो कोठामा बसी निजको हातमा लागेको घाउ मैले उपचार गराएको हो। दिपकविक्रमलाई सफाया गरेकोमा मेरो प्रत्यक्ष संलग्नता छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी मिलन राईले अनुसन्धान अधिकारी समक्ष गरेको बयान।

मिति २०६४/०५/१५ को राती दिपकविक्रम भण्डारीलाई कोठाबाटै अपहरण गरी लगेको र भोलिपल्ट बिहान बागमती नदीको किनारमा निज दिपकविक्रम भण्डारीलाई धारिलो हतियारले प्रहार गरी हत्या भएको अवस्थामा लाश फेला परेको हो। घटनाको बारेमा बुझ्दा निज दिपकविक्रम भण्डारीकी श्रीमती सुमित्रा भण्डारीले उल्फ नेपालमा पतिबाट मुक्ति पाउँ भनी निवेदन दिएबाट उल्फ नेपालका भरतकुमार राई, प्रतिमा कार्की, भिमबहादुर तामाङ्ग, दिनेशराज खरेल, शिखा देवकोटा, पृथ्वीविक्रम चौधरी, सुष्मा कार्की लगायतका व्यक्तिहरूले योजना बनाई सुमित्रा भण्डारीले सो दिन ढोका खोली मार्ने वचन दिई अपहरण गराई संयोग मिलाई दिए पछि दिपकविक्रम भण्डारीलाई आक्रमणकारीले अपहरण गरी लगी बाँधछाँद जोरजुलुम गरी विभत्स हत्या भएकोले यिनै उल्फ नेपालका व्यक्तिहरूलाई हतियार सहित सार्वजनिक भई प्रहरीमा बुझाए पछि प्रष्ट थाहा भयो भन्ने समेत बेहोराको सुमित्रा भण्डारी, पार्वती ऐर र अनिता थापाको घटना विवरण कागज।

मिति २०६४/०५/१५ को राती दिपकविक्रम भण्डारीलाई डेरा कोठाबाट अपहरण गरी बागमती नदी किनारमा लगी हत्या गरेको भन्ने थाहा भयो। दिपकविक्रम भण्डारीको हत्या गर्ने उल्फ नेपालका व्यक्ति भरतकुमार राई, प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, समिल राई, दिनेशराज खरेल समेत हतियार गोली सहित सार्वजनिक भएपछि थाहा भयो। सुमित्रा भण्डारीले आफ्नो पति दिपकविक्रम भण्डारीबाट मुक्ति पाउँ भनी उल्फ नेपालमा निवेदन दिई कारबाही गर्न वचन दिएबाट यी पक्राउ परेका व्यक्तिहरू समेतको योजना, सल्लाह र सुमित्रा भण्डारीले ढोका खोली

दिई संयोग मिलाएबाट निजहरूले अपहरण गरी बागमती किनारमा लगी भरतकुमार राईको नेतृत्वमा हात बाँधी खुकुरी प्रहार गरी हत्या गरेको हो भन्ने समेत बेहोराको चिरन्जिवी सुब्बा, रविन्द्र सुनार र रोहिणीप्रसाद भट्टराईको घटना विवरण कागज।

मिति २०६४/०५/१५ को राती दिपकविक्रम भण्डारीलाई अपहरण गरेको भन्ने हल्ला भएको हुँदा उठ्दा निजलाई अपहरण गरी लगिसकेको थाहा भयो। म समेत भई प्रहरी भ्यानमा बसी दिपकविक्रम भण्डारीको खोजी गरियो, फेला परेनन्। भोलिपल्ट बिहान बागमती किनारमा निज दिपकविक्रम भण्डारीको लास फेला परेको थाहा भयो। निजको हत्या कसले गरायो भन्ने थाहा थिएन। उल्फ नेपालले हत्याको जिम्मा लियो भन्ने थाहा पाएको थिएँ। मिति २०६४/०८/०१ का दिन वाइ.सि.एल.ले प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राई, दिनेशराज खरेल, समिल राई, शिखा देवकोटा, प्रतिमा कार्की समेतलाई दिपकविक्रम भण्डारीको हत्या गरेको भनी सार्वजनिक गरेपछि हत्याराको बारेमा थाहा भयो। यस घटनाका विषयमा बुझ्दा सुमित्रा भण्डारीले पति दिपकविक्रम भण्डारीको विरुद्धमा उल्फ नेपालमा निवेदन दिई यिनै व्यक्तिहरूबाट अपहरण गराई सोही मोर्चाका व्यक्तिहरू मिली संयोग मिलाई विभत्स हत्या भएको हो भन्ने समेत बेहोराको तत्कालीन घरबेटी कृष्ण सिंह बस्न्यातले गरेको घटना विवरण कागज।

प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला भण्डारीले आफूउपर भएको हिंसाको सम्बन्धमा पति दिपकविक्रम भण्डारी विरुद्ध फायर ग्रुपमा दिएको निवेदन बारे बैठक बसी कारवाही गर्ने निर्णय गरे पश्चात सोही मिति २०६४/०५/१५ का दिन दिपकविक्रम भण्डारीलाई निजको कोठाबाट उठाई बागमती नदीको तिरमा लगी बाँधछाँद गरी धारिलो हतियार खुकुरीले पहिले प्रतिवादी प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राईले र त्यसपछि प्रतिवादी भिमबहादुर तामाङ्गले मृतक दिपकविक्रम भण्डारीको घाँटी तथा शरीरका विभिन्न अंगमा प्रहार गरी कर्तव्य गरी मारेको हुँदा प्रतिवादीहरू प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राई र भिमबहादुर तामाङ्ग उपर मुलुकी ऐन ज्यान सम्बन्धी महलको १ र १३(१) नं. विपरीतको कसूरमा ऐ. महलको १३(१) नं. बमोजिमको सजायको मागदाबी लिईएको छ। प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला (भण्डारी)ले दिपकविक्रम भण्डारीको हत्या गरी सफाया गरि पाउँ भनी निवेदन दिएको र वारदातको दिन ढोका खोली मृतकलाई कोठाबाट बाहिर निकाल्नमा सहयोग गरेको, प्रतिवादीहरू शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल, खम्बशेर राई, सुष्मा कार्की (चौधरी)ले मार्ने बचन दिएको तथा प्रतिमा कार्की र पृथ्वीविक्रम चौधरीले वारदात स्थलमा नै गई मार्न संयोग पारिदिएको देखिँदा प्रतिवादीहरू सुमित्रा कोइराला (भण्डारी) शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल, खम्बशेर राई, सुष्मा कार्की (चौधरी), प्रतिमा कार्की र पृथ्वीविक्रम चौधरी उपर मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महलको १ र १३(४) नं. बमोजिमको कसूरमा ऐ. १३(४) नं. बमोजिम सजाय हुन तथा प्रतिवादी खम्बशेर राई १५ वर्षको देखिएकाले निजको हकमा बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०४८ को दफा ११(३) बमोजिमको सजाय गरी पाउन तथा प्रतिवादीहरू समिल राई, नविन राई र मिलन राई घटनास्थलमा उपस्थित नभए पनि

घटना घटाउने योजनामा बस्ने, मृतकको पिछ्छा गर्ने, अपराध लुकाउने अभियुक्त भगाउने कार्य गरी मत सल्लाहमा बसी मुलुकी ऐन ज्यान सम्बन्धी महलको १७(३) नं. को कसुर गरेको देखिएकोमा सोही बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको अभियोग मागदाबी।

दिपकविक्रम भण्डारीको पत्नीले पतिले दिएको निवेदन उपर सोधपुछ गर्ने हिसाबले हामी केही साथीहरू निजको घरमा पुग्ने बित्तिकै मृतक बाहिर मोटरसाइकलमा चढी निस्केकाले हामीले पिछ्छा गर्दै जाँदा भेट भएकाले उनीसँग सोधपुछ गर्ने बित्तिकै त्यहाँबाट भागेका हुन्। केही मानिस पछिपछि गए र म पनि केही अगाडिसम्म गएँ। भेट हुन नसकेकोले म आफ्नो मोटरसाइकल लिई निजको घरतर्फ आएँ। तर घरमा कोही पनि नदेखिएकाले म आफ्नो मोटरसाइकलमा बानेश्वर हुँदै घरमा आएको हो। प्रचारमा आउने उद्देश्यबाट प्रभावित भई हामीले घटनाको सम्बन्धमा जिम्मेवारी लिएको हो। म मृतकको घरसम्म पुगेको सत्य हो। सो कुरा यदी अपराध हुन्छ भने सोबमोजिम सजाय भोग्न तयार छु। भिमले फोन गरेपछि मैले यहीं आऊ भन्दा सुन्धारा आउँछु भनेपछि म सुन्धारा आएँ र हामी दुवै जना सुन्धारामा बसेका हौं। हत्या सम्बन्धी कुरै भएन। भोलिपल्ट समाचार सुनेपछिमात्र हत्याको बारेमा थाहा भएको हो। मैले हत्या गरेको होइन। प्रहरीले मलाई पढ्न समेत नदिई सो कागज गराएका हुन् भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी भरतकुमार राईले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बयान।

मिति २०६४/०५/१५ शनिबार राती ९:१५ बजेतिर ८/९ जनाको टोली मेरो कोठामा आई पहिला केटी मान्छेको दिदी कोठा खोलनुहोस् भन्ने आवाज आयो। पाहुना आएको भन्ने ठानी ढोका खोलिए। एककासी सो ग्रुप मलाई लडाएर भित्र पसी बसे। मेरो लोग्नेले लुगा लगाउन दिनुहोस्, तपाईंहरू को हुनुहुन्छ भन्दा त्यो मध्येका एकजना हेलमेटको सिसाले मुख छोपेका मान्छेले केही सोधनुछ भनेर बाहिर निकाल्यो। मेरो लोग्नेलाई टाढा लान लागेकी जस्तो मानेर मैले प्रहरीलाई १०० नम्बरमा घरबेटी मालिकको मोबाइलबाट फोन गरें। प्रहरी भ्यान उतिबेलै आएपछि भ्यानमा चढी म, घरबेटी कृष्ण बस्नेत, उसको सालो र मेरी ७ वर्षकी छोरीसहित प्रहरी भ्यानमा चढी खोज्न गयौं। तर फेला पार्न सकिएन। भोलिपल्ट आफन्तहरू जम्मा भई खोज्न जाने क्रममा कोठादेखि पूर्वपट्टि भत्केको पुल नजिक मेरो पतिको लास भेटियो। मेरो र पतिबीच मिति २०५६/०६/१५ गते प्रेम विवाह भएको थियो। विवाहको २६ दिनदेखि नै झगडा हुन थालेको थियो। मैले २०५७ साल र २०५९ सालमा महिला हेल्पलाइनमा त्यसपछि हनुमानढोका महिला संघमा शारीरिक र मानसिक यातना दिएको बारे उजुरी दिएकोमा मिलापत्र भएर पनि २/३ पटक झगडा भइसकेको थियो। सोही क्रममा एकदिन रश्मी गुरुङसँग भेट गराई मेरो मुखमा लोग्नेले कुटपिट गरेको घाउचोट भएको हुँदा सोधखोज गर्ने क्रममा उसले मेरो NGO छ घरेलु हिंसामा परेको महिलालाई सहयोग गर्छ भनिन्। उसले मेरो फोन नम्बर लगी ३ दिनपछि फोन गरेर मेरो कोठामा आई निवेदन लेख्न भन्दा मलाई लेख्न नआउने भएकोले उसले आफैं निवेदन लेखी मलाई सार्न लगाई सहिछाप गराएर लगिन्। उक्त निवेदन कहाँ दिइन् मलाई थाहा भएन। सो निवेदन लगेको ५/६ महिना

पछि घटना घटेको हो। मैले नेपाल संयुक्त मुक्तिमोर्चामा निवेदन दिएको होइन। मिति २०६४/०२/२२ को निवेदनमा लेखिएको बेहोरा ठीक साँचो हो। रश्मी गुरुङ्गले भनी मैले लेखेर रश्मी गुरुङ्गलाई दिएको हो। सो निवेदनमा भएको सहिछाप मेरै हो। मैले पतिलाई मार्न योजना बनाई संयोग पारिदिएको होइन। अभियोगबाट सफाइ पाउँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सुमित्रा (कोइराला) भण्डारीले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बयान।

मृतक दिपकविक्रम भण्डारीको हत्या कसले गन्यो मलाई थाहा छैन। वाइ.सि.एल.ले पक्राउ गरी सार्वजनिक गरेको कुरा संचार माध्यममा आएकोले नै म माथि शङ्का गरेको हुन सक्छ। म सो संगठनको सदस्य पनि होइन। जसले जिम्मेवारी लियो उसैलाई थाहा होला। अनुसन्धानमा कागज गर्ने व्यक्तिलाई म चिन्दैनं। प्रहरीमा भएको बयानमा शारीरिक, मानसिक यातना दिई डर त्रासमा पारी सहिछाप गराएको हो। वाइ.सि.एल. र प्रहरीमा भएको बयानमा भएको सहिछाप मेरै हो भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी प्रतिमा कार्कीले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बयान।

मिति २०६४/०५/१५ को घटनाको बारेमा मलाई केही थाहा छैन। जाहेरी दरखास्तको बेहोरा पनि झुट्टा हो। मिसिल सामेल रहेको संगठनको मञ्जुरनामाको सम्पूर्ण बेहोरा र सहिछाप समेत मेरो होइन। म सो घटना भएको दिन घरमै बसी टि.भी.मा ईण्डियन आईडल हेरिरहेको थिएँ। घटनाको जिम्मेवारी भरत राईले लिएको हुँदा उसैलाई थाहा होला। फ्रेन्ड्स ग्रुप, फायर ग्रुपको संगठन बारे मलाई थाहा छैन। म सदस्य पनि छैन। प्रहरीले मलाई सोधखोज नै नगरी सबै आफैँ लेखी जबरजस्ती कुटपिट गरी सहिछाप गराएको हो। भरत राईले संचालन गरेको Computer Institute मा काम गर्दथेँ। मृतकको हत्या कसले गर्यो मलाई थाहा छैन। उक्त घटनामा मेरो संलग्नता छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी शिखा देवकोटाले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बयान।

मिति २०६४/०५/१५ को राती म नयाँ बानेश्वरको थापागाउँ भन्ने स्थानमा दिदीको घरमा थिएँ। ULF, फ्रेन्ड्स ग्रुप, फायर ग्रुपको बारेमा मलाई थाहा छैन। घटना बारेमा नेपाल टेलिभिजनबाट मानिस सहित सार्वजनिक गरी समाचार प्रसारण गर्दा मात्र थाहा भएको हो। मिति २०६४/०८/०७ को बेलुकाको करिब ४:०० बजेको समयमा मेरो नैकाप स्थित कार्यालयबाट विनाकारण पक्राउ गरेको हो। प्रज्वललाई निजको Institute मा मेरो श्रीमतीलाई पढ्न पठाउँदा चिनेको हो। पञ्चकुमारी चोकमा प्रतिवादी प्रज्वलसँग भेट भयो। उसले तिम्रो मोटरसाइकलमा मेरो २ जना मानिस नयाँ बानेश्वर पुन्याइदेऊ भनेकाले मैले नयाँ बानेश्वर पुन्याएको सम्म हो। त्यसपछि नैकाप नै गएको हो। मेरो नाम सोही आधारमा जाहेरीमा परेको हुन सक्छ। हत्यामा मेरो संलग्नता छैन। कसले हत्या गन्यो भन्न सकिदैनं भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी पृथ्वीविक्रम चौधरीले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बयान।

घटना भएको मिति २०६४/०५/१५ का दिन म मेरो आमाको उपचार पश्चात गाउँ काभ्रे जिल्ला फलाटे गा.वि.स.वडा नं.८ मा गएको हुँदा घटनाको बारेमा मलाई केही थाहा

भएन। म कुनै मोर्चामा संलग्न पनि छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दिनेशराज खरेलले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बयान।

भरतकुमार राई मेरो पसलमा कहिलेकाहीँ आउने गरेकाले सामान्य कस्टमरको रूपमा चिनेको मात्र हो। वाइ.सि.एल.ले आफ्नो शक्ति देखाउन मलाई पत्रकार सम्मेलन गरी यसले पनि यो कसूर गरेको हो भनी जबरजस्ती यो मुद्दामा मुछेको हो। प्रहरीमा मैले भने अनुसार नै लेखिएको हो। तर बयानको अन्तिममा संगठनमा सहयोग गर्ने भन्ने सम्मको कुरा आफूखुशी लेखेका हुन्। म कुनै संगठनको सदस्य छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी समिल राईले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बयान।

घटनाको बारेमा मैले संचार माध्यमबाट थाहा पाएको हुँ। भरत राईलाई निजकै Institute मा काम गर्ने भएकाले चिन्दछु सम्म भनेको हो। प्रहरीको बयानमा अर्कै बेहोरा पारी लेखी दिएछ। सहिछाप गर्नुभन्दा अगाडि मलाई पढ्न समेत दिएको थिएन। सहिछाप मेरै हो अनुसन्धानको क्रममा कागज गर्ने उमा महत समेत कसैलाई चिनेको छैन। प्रस्तुत घटनामा मेरो संलग्नता नहुँदा मैले सजाय पाउनुपर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी मिलन राईले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बयान।

वारदात भएको दिन दिउँसो म स्कूल गएको र रातमा मेरी सानी आमाको घरमा गएको थिएँ। मिति २०६४/०५/१५ गते रातीको कुनै घटना मलाई थाहा भएन। म उक्त मोर्चामा समावेश समेत छैन। घटनाका बारेमा मसँग कोही कसैको सरसल्लाह समेत भएको छैन। प्रहरीसमक्ष गरेको बयानको बेहोरा मेरो होइन। सहिछाप सम्म गरेको हो भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी खम्बशेर राईले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बयान।

जाहेरी दरखास्तको बेहोरा झुट्टा हो। त्यो घटनाको बारेमा मलाई केही थाहा थिएन। अन्य प्रतिवादीहरूलाई पक्राउ गरेको केही दिन पछाडि मलाई पनि पक्राउ गरेको हो। म मुटुको रोगी भएका कारणले मलाई प्रहरीले बोलाएको अवस्थामा उपस्थित हुने गरी तारेखमा राखिएको हो। घटनामा कुनै पनि किसिमको संलग्नता छैन। सुमित्रा भण्डारीले दिएको निवेदन उपर कारबाही गर्ने मिटिङमा म थिईन। प्रतिवादी भरतले किन त्यसरी बयान दिए थाहा भएन। दिपक भण्डारीको हत्याको सम्बन्धमा मलाई केही थाहा नभएको हुँदा सफाई पाउनुपर्छ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सुष्मा कार्की (चौधरी)ले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बयान।

तत्काल प्राप्त प्रमाणबाट मुलुकी ऐन अ.बं.११८ को देहाय (२) अवस्था विद्यमान देखिएकोले पछि बुझ्दै जादा ठहरेबमोजिम हुने गरी हाल प्रतिवादीहरू भरतकुमार राई, सुमित्रा भण्डारी (कोइराला), दिनेशराज खरेल, प्रतिमा कार्की, सिखा देवकोटा र पृथ्वीविक्रम चौधरीलाई मुद्दा पुर्पक्षको लागि थुनामा र प्रतिवादी खम्बशेर राईलाई बाल सुधार गृहमा राख्नू तथा ज्यानसम्बन्धी महलको १७(३) नं. बमोजिमको दाबी लिइएका प्रतिवादीहरू समिल राई र मिलन राईको हकमा पछि बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी हाल मुद्दा पुर्पक्षको लागि निज प्रतिवादीहरूबाट अ.बं. ११८ को देहाय (५) र (१०) आधारमा जनही रु.२७,०००।- वा सो

बराबरको जेथा जमानी धरौटी दिए लिई तारेखमा राख्नु सो दिन नसके थुनामा राख्नु भन्ने समेत बेहोराको काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट भएको आदेश।

पृथ्वीविक्रम चौधरीलाई दुई वर्ष अघि सिप्रदी ट्रेडिङमा मसँगै काम गर्दा चिनेको हो। उनी अपराध गर्ने प्रवृत्तिका मान्छे होइनन् भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी पृथ्वीविक्रम चौधरीको साक्षी रविन्द्र श्रेष्ठ तथा विनोद महर्जनले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको करिब एकै मिलानको छुट्टाछुट्टै बकपत्र।

मिति २०६४/०८/१७ गते भएको कागजमा भएको सहिछाप र बेहोरा मेरो हो। मेरो छोरालाई राती ९ बजे सुमित्रा भण्डारीले ढोका खोली को को मानिस बोलाई ल्याई छोरालाई समाती खोलामा लगेछन् र फालेछन्। मलाई फोन गरी बाहिरबाट मसिनो आवाज आयो। दिदी ढोका खोलेदिनुहोस् भन्दा मैले ढोका खोलेदिँएँ। छोरालाई समाती कता लगे थाहा भएन भनेर बुहारीले मलाई खबर गरिन् भन्ने समेत बेहोराको वादीको साक्षी सुमित्रा भण्डारीले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बकपत्र।

मिति २०६४/०८/१७ को सहिछाप र बेहोरा मेरो हो। दिपकविक्रम भण्डारीलाई उसको श्रीमती सुमित्रा भण्डारीले मार्न सहयोग गरेकी हुन्। मार्नेहरू सबैको नाम मलाई थाहा छैन भन्ने समेत बेहोराको वादीका साक्षी अनिता थापाले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बकपत्र।

मिति २०६४/०५/१६ को जाहेरी दरखास्तमा भएको बेहोरा र सहिछाप समेतको बेहोरा मेरो हो। मेरो दाजु दिपकविक्रम भण्डारीलाई भरतकुमार राई लगायतका व्यक्तिले हत्या गरेका हुन्। मेरो दाइलाई विशेष रूपमा हत्या गर्न श्रीमती सुमित्रा भण्डारीले सहयोग गरेकी हुन्। मृतक दाईलाई शंखमुल पुलदेखि सय मिटर पर ल्याएर खुकुरी, चक्कु जस्ता धारिला हतियार प्रयोग गरेको, मृतकको दुवै हात आफ्नै गन्जीले पछाडि बाँधी घाँटीमा धारिलो हतियारले प्रहार गरेको, छातीमा पनि धारिलो हतियारले प्रहार गरेको थियो। प्रतिवादीहरू को को हुन् मलाई थाहा थिएन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला विक्रम भण्डारीले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बकपत्र।

घटना घटेको भनिएको दिन मिति २०६४/०५/१५ छुट्टीको दिन भएकोले सो दिन दिनभर सरसफाइ र अन्य घरका कार्यहरू गरी हामी सँगै बसी रातको खाना खाई सोनी टि.भी.बाट आएको इण्डियन आइडल भन्ने कार्यक्रम हेरी सुतेका हौं। सो दिन र रात हामीसँगै रहेका हुनाले उक्त घटनामा शिखा देवकोटाको कुनै संलग्नता छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी शिखाको साक्षी शार्दुल पाण्डेले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बकपत्र।

प्रतिवादी सुमित्रा कोइरालाको श्रीमानलाई अपहरण गरेर लगेको भनेर मलाई भोलिपल्ट बिहान सुमित्रा कोइरालाले फोनबाट भनेको हो। रुँदै अपहरण गरेर लगेको हुनाले सहयोग गरिदिनू भनी भनेको हुँदा म जाँदा लाश भेटेर टिचिङ्ग लगिसकेको रहेछ। शोकाकुल अवस्थामा टिचिङ्गमा भेट भयो। श्रीमानलाई मार्न लगाउन कुनै पनि कुरा सोच्न नसक्ने स्थिति उनमा

थियो। त्यसैले आरोपित कसूरबाट निजले सफाइ पाउनुपर्दछ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सुमित्रा कोइरालाको साक्षी गोपाल खनालले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बकपत्र।

प्रतिवादी दिनेशको उक्त घटनामा कुनै संलग्नता थिएन। उनी त्यस्तो कार्यमा संलग्न हुने व्यक्ति नहुँदा सजाय पाउनुपर्ने पनि होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दिनेशराज खरेलको साक्षी पवनराज खरेल तथा रमेशराज उप्रेतीले गरेको एकै मिलानको छुट्टाछुट्टै बकपत्र।

प्रतिवादी मिलन राईको चरित्र असाध्यै राम्रो भएको हुँदा उक्त कर्तव्य ज्यान मुद्दाबाट निर्दोष भएको हुँदा सफाइ पाउनुपर्दछ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी मिलन राईको साक्षी राजकुमार थापा मगरले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बकपत्र।

निज प्रतिवादी समिल राई फ्रेन्ड्स क्लबको सदस्य रहेको आधारमा त्यही फ्रेन्ड्स क्लब नै हाल उल्फ नेपाल भन्ने बनेको हो भनी शङ्काको भरमा उक्त ग्रुपसँग साँठगाँठ भएको होला भन्ने विना आधार प्रमाण शङ्काको भरमा पक्राउ गरी प्रस्तुत कर्तव्य ज्यान जस्तो गम्भीर मुद्दामा फसाएको हो। निजको उक्त कर्तव्य ज्यान मुद्दामा सहभागिता नहुँदा निर्दोष छन्। झुट्टा दाबीबाट सफाइ पाउनुपर्दछ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी समिल राईको साक्षी नयनकुमार राईले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बकपत्र।

दिपक भण्डारीको मृत्यु सम्बन्धमा प्रतिवादी खम्बशेर राई संलग्न छैनन्। निजलाई लागेको आरोप सरासर झुट्टा भएकोले सफाइ पाउनुपर्छ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी खम्बशेर राईको साक्षी निरकला राईले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बकपत्र।

प्रतिवादी भरत राईलाई लागेको आरोप झुट्टा हो। उक्त आरोपबाट निजले सफाइ पाउनुपर्दछ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी भरतकुमार राईको साक्षी नविना राई तथा नारद गिरीले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको करिब एकै मिलानको छुट्टाछुट्टै बकपत्र।

सुमित्रा कोइराला (भण्डारी) राम्रो चाल चलन भएकी व्यक्ति हुन्। निजको श्रीमानले शारीरिक र मानसिक यातना दिँदा पनि श्रीमानको प्रतिवाद गर्नु भएको थिएन। विभिन्न संस्थाहरूमा गुहार मागे पनि संस्थाहरूले मिलापत्र गराई पठाएका थिए। हिसात्मक व्यवहार निजले गरेकी थिइनन्। निजले अपराधिक कार्य नगरेको हुँदा अभियोग माग दाबी बामोजिम सजाय हुनु पर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको सुमित्रा कोइराला (भण्डारी)को साक्षी राजन खतिवडाले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बकपत्र।

प्रतिमा कार्की म सँगै पढ्ने साथी हुन्। मैले बुझ्नेसम्म आपराधिक गतिविधिमा उनी कतै संलग्न भएकी थिईनन्। कसले उनलाई झुठा आरोपमा फसाएको हो थाहा भएन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी प्रतिमा कार्कीको साक्षी रमेश बस्नेतले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बकपत्र।

विक्रम भण्डारीको जाहेरीले वादी नेपाल सरकार प्रतिवादी भरतकुमार राई समेत भएको कर्तव्य ज्यान मुद्दामा मलाई समेत खोजिएको भन्ने थाहा भएकोले उपस्थित भएको छु भन्ने

समेत बेहोराको प्रतिवादी रश्मी गुरुङ्गले महानगरीय प्रहरी वृत्त, नयाँ बानेश्वरमा मिति २०६४/१०/२९ मा दिएको निवेदन।

मिति २०६४ साल जेष्ठ महिनातिर काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं.३४ शंखमुल स्थित सडकमा ३४ जना महिलाहरू बसी घरेलु हिंसाबाट पीडित भएको सम्बन्धमा कुरा गरेको थाहा पाएको हुँ। मैले नचिनेका मनिसहरू भएकोले चासो दिईन। मलाई सोधिएको वारदात भएको समयमा विरामी भएकाले उपचारको क्रममा थिएँ। मिति २०६३।१।२ तिर म नयाँ बानेश्वर स्थित ब्रिटानिका ल्याडवेजमा अंग्रेजी पढ्न गएकी थिएँ। पढ्ने क्रममा त्यहाँका शिक्षक भरतकुमार राई, प्रतिमा कार्की र शिखा देवकोटासँग चिनजान भएको हो। फायर ग्रुप तथा उल्फ ग्रुपको बारेमा मलाई केही थाहा छैन। दिपकविक्रम भण्डारीको हत्यामा मेरो कुनै संलग्नता छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी रश्मी गुरुङ्गले अधिकारप्राप्त अधिकारीसमक्ष गरेको बयान।

मिसिल संलग्न जाहेरी दरखास्त दरखास्त, घटनास्थल प्रकृति मुचुल्का, प्रहरी प्रतिवेदन, बरामदी मुचुल्का, जाहेरवालाको सनाखत कागज, मौकामा बुझिएका मानिसहरूको कागज लगायत प्रमाणहरूबाट प्रतिवादी रश्मी गुरुङ्ग मृतक दिपकविक्रम भण्डारीको हत्या गर्ने कार्यमा प्रतिवादी सुमित्रा भण्डारीको आग्रहमा मत सल्लाहमा पसेको देखिँदा निजको उक्त कार्य मुलुकी ऐन ज्यान सम्बन्धी महलको १ र १७(३) नं. विपरीतको कसूर अपराध हुँदा निज प्रतिवादीलाई सो महलको १७(३) नं. बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको मिति २०६४/१०/२९ को पुरक अभियोगपत्र।

मृतक दिपकविक्रम भण्डारीलाई देखे चिनेको छैन। निजको मृत्यु के कसरी भयो मलाई थाहा छैन। निजकी पत्नी सुमित्रालाई पनि देखे चिनेको छैन। निज सुमित्राले अरु नै महिलासँग आफ्नो पतिले दुःख दिएको भनेको सुनेको हुँ। तर निजलाई लगेर उजुरी हाल्न लगाउने र कारबाही गराउने कार्य गरेको होइन छैन। किन मेरो नाम उल्लेख गरी बयान गरिन थाहा छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी रश्मी गुरुङ्गले अदालतमा गरेको बयान।

पछि बुझ्दै जादा ठहरेबमोजिम हुने गरी हाल वादी दाबीलाई विचार गरी मिसिल कागजबाट निजको संलग्नता समेतलाई मध्यनजर राखी मुलुकी ऐन अ.व. ११८ को देहाय ५ र १० समेतको आधारमा प्रतिवादीबाट नगद रु.२०,०००। वा सो बराबरको जेथा जमानी दिए धरौट लिई पुर्पक्षको निम्ति तारेखमा राख्नू भनी काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट भएको आदेश।

मेरो चिनजान भए देखि नै निजको बानी बेहोरा र चरित्र सबै अत्यन्त सुमधुर थियो। निज कुनै अपराध गरी हिँड्ने खालकी महिला होइन। निजलाई कर्तव्य ज्यान मुद्दाको आरोप लागेको छ, त्यो एकदम झुट्टा हो भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी रश्मी गुरुङ्गको साक्षी मैया महर्जनले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा गरेको बकपत्र।

प्रतिवादी मध्येको भिमबहादुर तामाङ्गको नाममा जारी भएको म्याद वेपत्ते तामेल भएको देखिँदा निजको हकमा तामेलीमा राखिदिने र प्रतिवादी नविन राई फरार रहेको देखिँदा अ.बं.

१९० नं.बमोजिम मुलतबीमा राखिदिने ठहर्छ। मृतक दिपक भण्डारीको मृत्यु धारिलो हतियारले काटी कर्तव्य गरी भएकोमा विवाद भएन। दिपकविक्रम भण्डारीको मृत्यु धारिलो हतियार प्रहारबाट हुनु, मोर्चामा मृतकको पत्नीले पतिबाट मुक्ति दिलाउने विषयको निवेदन दिई कारवाही गर्ने योजना बनाउनु, सो निवेदनलाई प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला भण्डारीले स्वीकार गर्नु तथा सह-अभियुक्तको बयान बेहोरा तथा मिसिल सामेल रहेको मोर्चामा आवद्ध सदस्यहरूको नामावली सहितको पत्रसमेतबाट प्रतिवादीले मौकामा कसूर स्वीकार गरी गरेको बयान समर्थित भएको देखिँदा निज विरुद्ध प्रमाणमा लिन सकिने अवस्था हुँदा सो समेतका आधार कारणबाट यी प्रतिवादी भरतकुमार राई समेत भई मृतक दिपक भण्डारीलाई धारिलो हतियारले काटी कर्तव्य गरी मारेको पुष्टि भएको देखिँदा अभियोग दावीबमोजिम ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. बमोजिम सर्वस्वसहित जन्म कैदको सजाय हुने ठहर्छ। ज्यान सम्बन्धी महलको १३(४) नं. बमोजिम सजाय मागदाबी लिईएको प्रतिवादी मध्येका सुमित्रा कोइराला भण्डारीले मोर्चामा दिएको कारवाही प्रयोजनको निवेदनको कार्यान्वयनको सन्दर्भमा कर्तव्य गरी दिपक भण्डारीको मृत्यु भएको तथा प्रतिवादीको पतिलाई मार्ने कार्यमा षड्यन्त्र गरेको पुष्टि हुँदा ज्यान सम्बन्धी महलको १६ नं. विपरीत कसूर गरेको देखिँदा सोही नं. बमोजिम प्रतिवादीलाई कैद वर्ष १० हुने ठहर्छ। ज्यानसम्बन्धी महलको १३(४) नं. बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने वादी नेपाल सरकारको अभियोग मागदाबी पुन सक्दैन। प्रतिवादीहरू मध्येका प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल तथा पृथ्वीविक्रम चौधरी मृतक दिपक भण्डारीलाई मार्ने योजनामा संलग्न भई घटनास्थलमा पुगी घेरा हाली बसी प्रतिवादी भरतकुमार राई समेत भई मृतक दिपक भण्डारीलाई कर्तव्य गरी मार्ने कार्यमा संयोग पारिदिएको देखिँदा प्रतिवादीहरूको कसूर ज्यान सम्बन्धी महलको १७(२) नं. विपरीत भई ऐ.नं.बमोजिम जनही कैद ५(पाँच) वर्ष कैद हुने ठहर्छ। प्रतिवादी सुष्मा कार्की तथा खम्बशेर राई घटना स्थलमा उपस्थित भएको नदेखिए पनि सुमित्रा कोइरालाले दिएको निवेदन कार्यान्वयन गर्ने विषयमा भएको मोर्चाको निर्णयमा यी प्रतिवादीहरू समेत संलग्न रहेको देखिएकोले निजहरूको कसूर ज्यान सम्बन्धीको महलको १७(३) नं. विपरित देखिँदा ऐ.नं.बमोजिम निज प्रतिवादीहरूलाई जनही कैद वर्ष तीन हुने ठहर्छ। प्रतिवादी खम्बशेर राईको उमेर १५ वर्षको भई बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०४८ को दफा ११(३) नं. बमोजिम सुविधा माग भएको अवस्था हुँदा सो बमोजिम निजलाई कैद वर्ष १(एक) महिना ६(छ) हुने ठहर्छ। ज्यान सम्बन्धी महलको १७(३) नं. बमोजिम सजायको माग गरिएका प्रतिवादी समिल राई तथा मिलन राईको हकमा आरोपित कसूरमा मौकामा तथा अदालतमा गरेको बयानमा प्रतिवादीहरू इन्कार रहेका छन्। ठोस एवं विश्वसनीय प्रमाणको अभावमा ज्यान जस्तो कसूरमा दोषी ठहर गर्न न्यायोचित नहुँदा आरोपित कसूरबाट यी प्रतिवादीहरूले सफाई पाउने ठहर्छ भन्ने काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट भएको मिति २०६६/०८/०१ को फैसला।

आरोपित कसूरमा प्रतिवादी रश्मी गुरुङ्गको संलग्नता रहेको भनी लिएको दाबी अभियोजन पक्षले कुनै प्रमाणबाट पुष्टि गर्न नसकेकोले प्रतिवादी रश्मी गुरुङ्गले सफाइ पाउने ठहर्छ भन्ने समेत बेहोराको काठमाडौं जिल्ला अदालतको मिति २०६६/०८/०१ को छुट्टै फैसला।

वारदातमा मारिने दिपकविक्रम भण्डारीलाई मार्ने मराउनुपूर्व योजना र मनसायबाटै प्रतिवादीहरू मध्येकी सुमित्रा कोइराला भण्डारीले उल्फ नामको भूमिगत आपराधिक संगठनमा लिखित निवेदन गर्नुका अलावा आफ्नो श्रीमानलाई जिस्काएर मात्र नछाड्नु बरु आफू सिन्दुर पुछ्न पनि तयार रहेको भनी उल्फका सदस्यहरू समक्ष भनेको भन्ने खुल्न आएकोले निज मृतकलाई सामान्य रुपबाट सम्झाउन बुझाउन नभई मार्नुपर्ने भन्ने निवेदिकाको निवेदन एवं मौखिक अनुरोध समेतका कारण संगठनको मार्ने भन्ने निर्णय अनुरूप हतियारसहित राती आएका आपराधिक समूहका व्यक्तिहरूलाई सम्पर्क गरी ढोका खोली जिम्मा लगाई पठाउने यी सुमित्रा कोइराला भण्डारी नै प्रस्तुत वारदातको शुत्रधार एवं नाइके रहेको कुरा पुष्टि हुँदाहुँदै अभियोग दाबीबमोजिम मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महलको १३(४) नं.बमोजिम सजाय नगरी ऐ.१६ नं.बमोजिम १० वर्ष कैद गर्ने गरेको शुरु फैसला त्रुटिपूर्ण रहेकोले बदरभागी छ। प्रतिवादी मध्येका प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल, पृथ्वीविक्रम चौधरी, सुष्मा कार्की र खम्बेश्वर राई समेत मृतकलाई कारबाही गर्ने समेतका निर्णयमा सहभागी भई राती मृतक र प्रतिवादी सुमित्रा बस्ने कोठातर्फ लागेको कोठाको ढोका सुमित्राले खोलीदिएपछि संगठनमा आबद्ध प्रतिमा कार्की समेतका प्रतिवादीहरूले कोठाबाट जबरजस्ती उठाई लगी बागमती किनारमा पुर्‍याई घेरा हाली आपसी मिलेमतोमा धारीलो हतियार प्रहार गरी मारेको कुरामा मौकामा सावित रहेका छन्। सो सावित्री बयानलाई सुमित्रा कोइरालाबाट परेको निवेदन संगठनको निर्णय पुस्तिका, शव परीक्षण प्रतिवेदन समेतबाट पुष्टि भई रहेकोमा निजहरूलाई समेत ज्यान सम्बन्धीको १३(४) नं. बमोजिम सजाय नगरी ऐ.१७(३) नं.बमोजिम सजाय गरेको शुरु फैसला मिलेको छैन। प्रतिवादी समिल राई, मिलन राई र रश्मी गुरुङ्गले मृतकलाई मार्नको लागि निजको कोठामा लिन गएको र वारदातमा उपस्थित भई मार्ने मराउने कार्यमा प्रत्यक्ष सहभागी नभए पनि निजहरू उल्फ नामक संगठनमा आबद्ध रहेका पुष्टि भएको र मृतकलाई मारीदै छ भन्ने जानकारी हुँदाहुँदै ज्यानमार्नलाई मतलबमा फसेको, संगठनको मनसाय गैरकानूनी भएको कारणबाट निजहरूलाई दाबी बमोजिम मुलुकी ऐन ज्यान सम्बन्धी महलको १७(३)नं. बमोजिम सजाय हुनुपर्नेमा सफाइ दिएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी अभियोग दाबीबमोजिम सजाय गरिपाउँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट पुनरावेदन अदालत पाटनमा परेको पुनरावेदनपत्र।

दिपकविक्रम भण्डारीको हत्या सुनियोजित नभई आकस्मिक थियो। मेरो नेतृत्वको मोर्चाको सशस्त्र तथा भौतिक काम कारबाही मंसिर ६ गतेबाट सुरु गर्ने भनी चेतावनी दिने र यता भदौ १५ गते नै हत्या हुनुले मोर्चाको निती तथा योजनामा हत्या नभएको स्पष्ट छ। मिति २०६४/०५/१५ गते प्रत्यक्ष भेटेर अन्तिम र कडा चेतावनी दिएर फर्कने उद्देश्यले

दिपकको घर पुगेका हौं। मृतककी श्रीमतीको घरेलु हिसाजन्य समस्याबाट मुक्ति पाउँ भन्ने निवेदनको बेहोरालाई हत्या गरी पाउँ भन्ने अर्थ गर्न मिल्दैन। छिमेकी आएकोले मात्र मृतकलाई बाहिर निकालेको र भागेकोले मात्र नियन्त्रणमा लिन भिमबहादुरले खुकुरी प्रहार गरेको हुँदा मृत्यु भएको हो। घटनास्थलमा एउटामात्र खुकुरी भएको र प्रहार गर्न निर्देशन दिएको भन्ने कुरा YCL का सागरले उसको कार्यकर्ता हाम्रो मोर्चामा आउन थालेकाले राजनैतिक पूर्वाग्रह राखी फसाउने नियतले पत्रकार सामु बोल्न लगाएको हो। मैले खुकुरी प्रहार नगरेको, खुकुरी प्रहार गर्न सहयोग तथा निर्देशन नगरेको हुँदा गल्ती अनुसार फैसला गरी शुरुको फैसला उल्टी गरी पाउँ भन्ने प्रतिवादी भरतकुमार राईको पुनरावेदन अदालत पाटनमा परेको पुनरावेदनपत्र।

अपराध हुनका लागि Actus Reus र Means Rea दुवै तत्व हुनु अनिवार्य छ। एकको अभावमा कुनै घटना घट्छ भने त्यसलाई फौजदारी कानूनले अपराध मानेको छैन। मैले मृतक पतिलाई मार्नुपर्ने सम्मको इबी मनसाय भएको र ज्यानै लिनका मतलबले निवेदन दिई मारेको भन्ने प्रमाणित भएको छैन। मृतकलाई मार्न योजना बनाएको वा षडयन्त्र गरेको भए वारदातको दिन म अन्यत्रै बसेको हुनुपर्ने हो। प्रतिवादी भरत राईको बयानबाट पनि चेतावनीसम्म दिने उद्देश्य हो। भाग्न लागेपछि मारेको हो भन्ने बयान रहेकोले उक्त घटनामा मेरो षडयन्त्र र योजना दुवै थिएन भन्ने पुष्टि हुन्छ। प्रतिवादी भरतकुमार राईले बयानको क्रममा सुमित्रालाई प्रहरी हिरासतमामात्र चिनेको हो भनेबाट पनि हामीबीच पूर्व चिनजान नरहेको प्रष्ट छ। निवेदन रश्मी गुरुङ्गमार्फत आएको भन्ने कुराले उक्त निवेदन कहाँ लगेर दिइयो भन्ने कुरा म अनभिज्ञ छु। यस्तो अवस्थामा मलाई १० वर्ष कैदको सजाय गरेको काठमाडौं जिल्ला अदालतको फैसला त्रुटिपूर्ण रहेकोले बदर गरी न्याय पाउँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला भण्डारीको पुनरावेदन अदालत पाटनमा परेको पुनरावेदनपत्र।

मैले मृतक दिपक भण्डारीको ज्यान लिने कार्यमा घटनास्थलमा उपस्थित भई सहयोग गरेको पुष्टि हुन सकेको छैन। अधिकारप्राप्त अधिकारी समक्षको मेरो बयान र सह-अभियुक्तको पोलबाट समेत मैले दिपक विक्रम भण्डारीलाई मार्नको लागि घेरा हालेको वा भाग्न उम्कन नपाउने गरी कुनै कार्य गरेको भन्ने प्रमाणित नभएको अवस्थामा मलाई ज्यान सम्बन्धीको १७(२)नं. बमोजिमको कसूरदार ठहर गरेको शुरु फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी अभियोग दाबीबाट पूर्ण सफाइ पाउँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी पृथ्वीविक्रम चौधरीको पुनरावेदन अदालत पाटनमा परेको पुनरावेदनपत्र।

मैले अदालत समक्ष गरेको बयानमा आफू निर्दोष भएको र अधिकारप्राप्त अधिकारी समक्ष गराईएको बयान स्वेच्छा विपरीत गराएको हो भनी लेखाएको छु। अधिकारप्राप्त अधिकारीसमक्ष गराएको बयान प्रमाणयोग्य हुन मेरो स्वेच्छाले गराएको हुनुपर्ने हो। जाहेरी दरखास्तलाई मेरो विरुद्ध प्रमाणमा लिन मिल्दैन। अनुसन्धानको क्रममा लेखाउने व्यक्तिहरूको बकपत्र एवं मेरो साक्षीले गरेको बकपत्र समेतबाट म पुनरावेदक विरुद्धको दाबी खण्डित भएको छु। मृतकलाई

माने योजनामा म संलग्न रहेको, घटनास्थलमा गएको वा मृतकलाई घेरा हाली बसेको भन्ने कहीं कतैबाट देखिएको छैन। अनुसन्धानको क्रममा तयार पारिएको प्रमाण कागजहरूलाई सत्य मान्ने हो भने पनि मलाई मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धीको १७(३) नं.ले हुने सजायभन्दा बढी सजाय गर्न नमिल्ने स्पष्ट हुँदाहुँदै सो अनुसार नगरी भएको जिल्ला अदालतको फैसला बदर गरी पूर्ण सफाई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दिनेशराज खरेलको पुनरावेदनपत्र।

कथित मोर्चाको मिटिङ्ग भएको भनिएको मिति २०६४/०५/१५ को दिन म आफ्नै कोठामा थिएँ। जाहेरवालाको हुलिया निवेदन जाहेरी दरखास्त तथा अदालतमा भएको बकपत्र समेतमा वारदातमा संलग्न रहेको भनी किटान गर्न सकेको छैन। अन्य सह-अभियुक्तले अदालतमा गरेको बयानमा पोल गर्न नसकेको, प्रतिवादी पृथ्वीविक्रम चौधरी मेरो पति भएकै कारणले शुरू अदालतले शङ्काकै भरमा मनोगत ढङ्गबाट उठाएको तर्कमा उक्त वारदातमा संलग्न भएको भन्ने ठहर गरेको त्रुटिपूर्ण छ। अनुसन्धान अधिकारी समक्षको प्रतिवादीहरूको बयान स्वच्छ पुर्पक्षको बहिस्कारी नियम (Exclusionary Rule) ले प्रमाणमा लिन मिल्दैन। यस विषयमा ने.का.प. २०६३ अंक ८ पृष्ठ १०३४ मा सिद्धान्तसमेत प्रतिपादन भएको छ। अतः प्रमाणको यथोचित मूल्याङ्कन नगरी घटनावलीको समग्र विश्लेषण र विवेचना नगरी भएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी न्याय पाउँ भन्ने प्रतिवादी सुष्मा कार्की चौधरीको पुनरावेदन अदालत पाटनमा परेको पुनरावेदनपत्र।

अनुसन्धान अधिकारी समक्षको बयान मेरो होइन। पहिले नै तयार पारिएको कागजमा पढ्न सुन्नसमेत नदिई जबरजस्ती सहिछाप गराएको हो। अधिकारप्राप्त अधिकारीसमक्षको बयान अन्य स्वतन्त्र प्रमाणले पुष्टि गर्न सकेको छैन। मृतकको घरमा वारदातको दिन राती २ जना महिला र ४ जना पुरुषमध्ये एक जना महिला म थिएँ भनी अन्दाज गरी शङ्काको भरमा दोषी बनाउन मिल्दैन। सह-अभियुक्तको पोल आफैमा सारभूत प्रमाण होइन। आधारभूत स्वतन्त्र प्रमाणहरूबाट वारदात वा कसूर कायम हुन सक्ने स्थितिमा मात्र सह-अभियुक्तको पोललाई प्रमाणमा लिन मिल्छ। जाहेरी नै किटानी नभई पत्रपत्रिकामा पढेको र सुनेको भरमा परेको छ। वारदातको मिति र समयमा आफ्नै घर कोठामा थिएँ। मृतकसँग मेरो चिनजान र इबी केही थिएन। मिसिलमा उल्लेख गरिएका फ्रेण्ड्स क्लब, फायर ग्रुप, उल्फ ग्रुप, मोर्चा यी कुनै संगठनको सदस्यता नलिएको र मिटिङ्गमा सहभागीसमेत छैन। मृतकको ज्यान माने वारदातमा मेरो कुनै संलग्नता नहुँदा काठमाडौँ जिल्ला अदालतबाट मलाई ज्यान सम्बन्धी महलको १७(२) नं. बमोजिम २ वर्ष कैद गर्ने गरी भएको फैसला बदर गरी न्याय पाउँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी प्रतिमा कार्कीको पुनरावेदन अदालत पाटनमा परेको पुनरावेदनपत्र।

जाहेरवालाले दुई पटकसम्म जाहेरी दिदा समेत मेरो नाम जाहेरीमा उल्लेख भएको देखिदैन। मैले फोन गरी सुमित्रा भण्डारीलाई ढोका खोल्न लगाएको तथ्य वादीले पुष्टि गर्न सकेको छैन। म अदालतको बयानमा इन्कार रहेको तथा अनुसन्धान अधिकारी समक्षको बयानमा समेत बचन दिएको वा घटनास्थलमा पुगी संयोग पारेको भन्ने कुरा उल्लेख भएको

छैन। वारदातको सम्बन्धमा स्पष्ट किटानी जाहेर नपरी सञ्चार माध्यमबाट प्रकाशित सूचनाको आधारमा कारबाही अगाडि बढाइएको छ। यसरी कुनै पनि प्रमाणले मलाई दोषी प्रमाणित नगरेको अवस्थामा मलाई मुलुकी ऐन, ज्यानसम्बन्धीको महलको १७(२) नं. बमोजिम ५ वर्ष कैद सजाय गरेको शुरु फैसला उल्टी गरी अभियोग दाबीबाट सफाइ पाउँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी शिखा देवकोटाको पुनरावेदन अदालत पाटनमा परेको पुनरावेदनपत्र।

यसमा दोहोरो पुनरावेदन परेको देखिँदा नेपाल सरकारको पुनरावेदन विपक्षीहरूलाई र फौ.पु.नं.०२२६, ०३२५, ०३२६, ०२३५, ०३३९, ०४२६ र ०४८७ का पुनरावेदनपत्रहरू अ.बं.२०२ नं.बमोजिम पुनरावेदन सरकारी वकिल कार्यालय पाटनलाई जानकारी गराउनु भन्ने पुनरावेदन अदालत पाटनको आदेश।

दिपकविक्रम भण्डारीको हत्याको जिम्मेवारी प्रतिवादी भरतकुमार राई संयोजक रहेको उल्फ नेपाल नामक संगठनले लिएको कुरा स्वीकार गरेको निजको बयान, मृतकका भाई जाहेरवालाको किटानी जाहेरी हुनुका साथै सो जाहेरीलाई समर्थन गरी अदालतमा बकपत्र गरेको समेत आधार कारणबाट यी प्रतिवादी भरतकुमार राईले धारिलो हतियार प्रहार गरी दिपक भण्डारीलाई कर्तव्य गरी मारेको पुष्टि भएकोले निजलाई ज्यानसम्बन्धीको महलको १३(१) नं. बमोजिम सर्वस्वसहित जन्मकैदको सजाय गरेको शुरुको इन्साफ मिलेकै देखिन आउँछ। प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला (भण्डारी)ले निजको पति मृतक दिपकविक्रम भण्डारीलाई कारबाही नगरी त्यसै नछोड्नु छोडेमा खतरा हुन्छ भनी मार्नलाई वचन दिएको देखिएको हुँदा निजले ज्यान सम्बन्धीको महलको १३(४) नं. बमोजिम आरोपित कसूर गरेको ठहर्छ। निजलाई अभियोग दाबीबमोजिम सजाय नगरी ज्यान सम्बन्धीको १६ नं.अन्तर्गत मार्ने षड्यन्त्र गरेकोसम्म ठहर्न्याएको काठमाडौं जिल्ला अदालतको फैसला नमिलेकोले सो हदसम्म केही उल्टी भई निज प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला (भण्डारी)लाई अभियोग दाबीबमोजिम ज्यान सम्बन्धीको महलको १३(४) नं.अनुसार जन्मकैदको सजाय हुने ठहर्छ। प्रतिवादीहरू समिल राई र मिलन राईलाई सफाइ दिएको र अन्य प्रतिवादीहरू प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल र पृथ्वीविक्रम चौधरीलाई ज्यान सम्बन्धीको महलको १७(२) नं.अनुसार र सुष्मा कार्की र खम्बशेर राईलाई ऐ.महलको १७(३) नं.अनुसार सजाय गरेको हदसम्म उक्त फैसला मिलेकै देखिँदा सो हदसम्म सदर हुने ठहर्छ। प्रतिवादी रश्मी गुरुङलाई सफाइ दिने गरेको मिति २०६६/०८/०१ को फैसलासमेत सदर हुने ठहर्छ। सबै प्रतिवादीहरूलाई अभियोग दाबीबमोजिम सजाय हुनुपर्छ भन्ने वादी नेपाल सरकारको र सफाइ पाउनुपर्छ भन्ने प्रतिवादीहरूको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन भन्ने समेत बेहोराको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला।

मैले श्रीमानबाट मुक्ति पाउँ भन्ने सम्मको निवेदन लेखी प्रतिवादी मध्येकी रश्मी गुरुङ मार्फत ब्रिटानिक ल्याडगवेज इन्टिच्युटमा आफू विरुद्धको घरेलु हिंसा सम्बन्धीको निवेदन दिएकोलाई मेरो श्रीमानलाई मार्नको लागि वचन दिएको भनी अर्थ गर्न मिल्दैन। घर ढोकामा

प्रतिवादीहरू आएपछि ढोका खोलिदिएको कुरा मेरा विरुद्ध प्रमाण लाग्ने होइन। मेरा पतिलाई अपरिचित व्यक्तिहरू आई रातको ९ बजे घरबाट लिई गएका र सो रात १ बजेसम्म खोजतलास गरी मौकैमा सासुलाई खबर गरेको कुरा निजले कागज गर्दा खुलाइदिएकी छन्। म आफ्नो सतित्वमा बसेकी नाबालक छोरी समेत साथमा रहेकी अवस्थामा पतिलाई मारी कुनै लाभ प्राप्त गर्न सक्ने अवस्था पुष्टि हुन सकेको छैन। पतिलाई मार्ने व्यक्ति म नभएको, वारदातमा प्रयोग भएको हतियार मेरो नभई त्यस्तो हतियार प्रहार गर्न आफूले बचन नदिएको, अपराधिक कार्य गर्ने संगठनको सदस्य पनि नरहेको अवस्था छ। कुनै प्रतिवादीलाई तोकेर मार्न मराउन प्रत्यक्ष इशारा सङ्केत नगरेको केवल एउटा मुक्ति पाउँ भनी दिएको निवेदनलाई मारिदेऊ भनेको हो भनी अर्थ गरी अपराधमा सख्त गढाउ हुने किसिमले ज्यान सम्बन्धी महलको १३(४)नं. बमोजिम कसूरदार ठहर्‍याएको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला बदर गरी काठमाडौं जिल्ला अदालतको फैसला सदर गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला भण्डारीको यस अदालतमा परेको पुनरावेदनपत्र।

मृतक दिपक भण्डारीलाई कर्तव्य गरी मार्नमा मेरो प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष कुनै पनि संलग्नता छैन। अधिकारप्राप्त अधिकारीसमक्षको बयानमा आरोपित कसूरमा इन्कार रही बयान गरेकी छु। म प्रतिवादी उल्फ नेपालको सदस्य भएको कुरालाई अदालतको बयानमा मैले इन्कार गरी बयान गरेकी छु। अदालतमा अस्वीकार गरेको कुरालाई स्वीकार गरेको भनी हचुवा र आत्मगत रूपमा दोषी ठहर गरिएको छ। मिसिलमा उल्लिखित प्राप्ती भन्ने सुस्मा कार्की म नै हो भन्ने ठोस प्रमाण छैन। प्राप्ती मेरो नाम होइन। मृतक दिपक भण्डारीलाई कर्तव्य गरी मार्नमा म घटनास्थलमा उपस्थित नभएको, मार्नमा सहयोग पारी नदिएको र बचन पनि नदिएको कुरा स्वयं अदालतले स्वीकार गरेको छ। म उल्फ नेपालको सदस्य भएको वा मृतककी पत्नी सुमित्राको निवेदन मागबमोजिमको कारबाही गर्ने निर्णय प्रक्रियामा समावेश भएको भनी कुनै प्रमाण पेश भएको पनि छैन। जाहेरीमा किटान नगरिएको र जाहेरवाला विक्रम भण्डारीले अदालतमा बकपत्र गर्दा पनि मेरो नाउँमा जाहेरी दिएको कुरामा इन्कार रही बकपत्र गरेका छन्। त्यसैले जाहेरीमा उल्लेख नगरिएको व्यक्तिलाई कर्तव्य ज्यान जस्तो गम्भीर अपराधमा कसूरदार ठहर गरेको फैसला त्रुटिपूर्ण छ। कुनैपनि सहअभियुक्तले मलाई पोल गरेको अवस्था छैन। सहअभियुक्तले पोल गरे पनि अन्य वस्तुनिष्ठ प्रमाणद्वारा पुष्टि हुनुपर्नेमा पुष्टि हुन सकेको छैन। तसर्थ पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला बदर गरी आरोपित कसूरबाट सफाई पाउँ भन्ने प्रतिवादी सुशमा कार्की चौधरीको यस अदालतमा परेको पुनरावेदनपत्र।

प्रतिवादी मध्येका प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल, पृथ्वीविक्रम चौधरी, सुष्मा कार्की र खम्बशेर राई समेतका प्रतिवादीहरू दिपक भण्डारीलाई कर्तव्य गरी मार्न भनी कारबाही गर्ने निर्णय र त्यसका समग्र प्रक्रियाहरूमा सारभूत रूपमा सहभागी भई वारदातको दिन राती मृतकको कोठामा गएका र प्रतिवादी सुमित्राले ढोका खोलिदिएपछि यी प्रतिवादीहरू

समेतले मृतकलाई कोठाबाट जबरजस्ती उठाई बाग्मती किनारमा पुर्‍याई घेरा हाली सबैको सहमति र सहभागितामा मृतकलाई मारेको कसूरमा मौकामा साबित रहेका छन्। उक्त साबितीलाई प्रतिवादी सावित्री भण्डारीको निवेदन, प्रतिवादीहरू सदस्य रहेको संगठनको निर्णय पुस्तिका समेतबाट पुष्टि भइरहेको अवस्थामा प्रमाणहरूको मूल्याङ्कन भएको छैन। प्रतिवादीहरूको मौकाको बयानबाट Common Intention लिई लक्ष प्राप्तीमा सामूहिक रूपले सहभागी भई आ-आफ्नो भूमिका निर्वाह गरी ज्यान मार्नमा क्रियाशील रहेको पाइन्छ। प्रतिवादीहरू समिल राई, मिलन राई र रश्मी गुरुङ्गले मृतकलाई मार्नका लागि निजको कोठामा लिन गएको र वारदात स्थलमा उपस्थित भई मार्ने मराउने कार्यमा प्रत्यक्ष सहभागी नभए तापनि कसूर वारदात घटाउने संगठनमा आबद्ध भएको उक्त संगठनको सदस्यता लिएको भन्ने कुरा मौकाको बयान र बरामद कागजातहरूबाट पुष्टि हुन आइरहेको अवस्थामा कसूरको अवस्था प्रकृति र त्यसमा यी प्रतिवादीहरूको संलग्नतालाई गहन विश्लेषण नगरी भएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी अभियोग दाबीबमोजिम सजाय गरिपाउँ भन्ने वादी नेपाल सरकारको यस अदालतमा परेको पुनरावेदनपत्र।

अधिकारप्राप्त अधिकारी समक्षको बयान अन्य स्वतन्त्र प्रमाणबाट पुष्टि हुन सकेको छैन। मृतक दिपक भण्डारीलाई हत्या गर्ने योजनामा म संलग्न छैन। मृतकको ज्यान लिइँदैछ भन्ने कुरामा जानी-जानी संलग्न भएको भन्ने कहीं कतैबाट पुष्टि भएको छैन। मैले उल्फ नेपाल नामको संगठनको सदस्यता लिएको छैन। उल्फ नेपालका संयोजक भरतकुमार राईले मृतकलाई चेतावनीस्वरूप कारबाही गर्न बाग्मती किनारमा लगिएको र भाग्न खोजेकोले भिमबहादुर तामाङ्गले बोकेको खुकुरीले प्रहार गरेको भनी गरेको अनुसन्धानको बयानबाट देखिन्छ। उक्त बयान बेहोराले घटनामा मेरो संलग्नता पुष्टी गर्दैन। मुलुकी ऐन ज्यान सम्बन्धीको महलको १७(२) बमोजिमको कसूर कायम हुनको लागि ज्यान मार्न लागेको घटनास्थलमा उपस्थित भई ज्यान मार्ने कार्यमा भौतिक रूपमा संयोग वा सहयोग गरेको तथ्य अनिवार्य रूपमा प्रमाणित हुनुपर्छ। प्रस्तुत मुद्दामा संलग्न प्रमाण कागजातहरूबाट मैले मृतकको ज्यान मार्ने कार्यमा घटनास्थलमा उपस्थित भई संयोग पारेको भन्ने पुष्टि हुन सकेको छैन। मेरो बयान तथा सहअभियुक्तको पोलबाट समेत सो पुष्टि नभएको अवस्थामा मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धीको महलको १७(२) को कसूर ठहर गरी गरेको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी सफाइ पाउँ भन्ने प्रतिवादी पृथ्वीविक्रम चौधरीको यस अदालतमा परेको पुनरावेदनपत्र।

यसमा वादी नेपाल सरकार र प्रतिवादीहरूको पुनरावेदन परेको परिप्रेक्ष्यमा दुवै पक्षको पुनरावेदन पत्र मुलुकी ऐन अ.बं.२०२ नं.को प्रयोजनार्थ परस्पर जानकारी गराई वादी नेपाल सरकारले विपक्षी बनाएका प्रतिवादीहरू समेतलाई झिकाई पेश गर्नु भनी यस अदालतबाट मिति २०७२/०४/२० मा भएको आदेश।

नियमबमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलाससमक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गरियो। पुनरावेदक सुमित्रा कोइराला (भण्डारी)को तर्फबाट विद्वान् वरिष्ठ अधिवक्ता श्री लभ मैनाली, अधिवक्ताहरू श्री बबिता उप्रेती(ढकाल), श्री अनन्तदेव पराजुली, श्री दिलकुमारी राई र विश्वभूषण दवाडी तथा वैतनिक अधिवक्ता श्री किरणकुमारी गुप्ताले प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला(भण्डारी)लाई मृतक दिपकविक्रम भण्डारीले पटकपटक घरेलु हिंसा गरेकोले विभिन्न सरोकारवाला निकाय तथा प्रहरीमा निवेदन निवेदन दिँदा मृतकको व्यवहारमा कुनै सुधार नभएको अवस्थामा रश्मी गुरुङ्गमार्फत फायर ग्रुपमा निवेदन दिएको हो। पतिको हिंसाबाट मुक्ति पाउन दिएको निवेदनलाई पतिको ज्यान मार्नको लागि दिएको हो भनी अर्थ गर्न मिल्दैन। निजले दिएको सो निवेदनलाई संगठनको प्रचारात्मक कार्यको लागि छानिएको भनी प्रतिवादी भरत राईको बयानमा उल्लेख भएको र सो निर्णयमा यी प्रतिवादीको कुनै संलग्नता रहेको देखिँदैन। यदि सुमित्रा कोइरालाको उद्देश्य नै पतिको ज्यान मार्ने रहेको भए श्रीमानलाई अपहरण गरेर लिएर गएपछि प्रहरी र देवरलाई जानकारी गराउने, प्रहरीसँगै गएर निजको खोजी गर्ने जस्ता कार्य गर्ने थिइनन्। निजलाई दोषी ठहर गर्दा निजको अनुसन्धानको क्रममा भएको बयानलाई आधार माने पनि सो बयान अन्य स्वतन्त्र प्रमाणबाट पुष्टि नभएसम्म त्यसलाई प्रमाणमा लिन नमिल्ने हुनाले प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला भण्डारीले सफाई पाउनु पर्दछ। सफाई पाउने अवस्था नदेखिएमा काठमाडौं जिल्ला अदालतको फैसला सदर होस् भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो।

प्रतिवादी सुशमा कार्की (चौधरी)को तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री कमलनयन पन्तले प्रतिवादी सुशमा कार्की वारदात स्थलमा उपस्थित नभएको, जाहेरवालाले दुई पटकसम्म जाहेरी दिँदा समेत निजको नाम उल्लेख नभएको, अदालतमा आई बकपत्र गर्दा निजको नाम किटान नगरेको अवस्थामा कुनै नराम्रो चाल चलन भएको व्यक्तिसँग उठबस गरेकै कारण कसैलाई दोषी ठहर गर्न नमिल्ने हुनाले यी प्रतिवादी सुशमा कार्कीलाई मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धीको महलको १७(३) नं. बमोजिम ३(तीन) वर्ष कैद सजाय गरेको शुरु फैसला सदर गरेको पुनरावेदन अदालतको फैसला उल्टी गरी अभियोगबाट सफाई पाउनुपर्दछ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो।

प्रतिवादी रश्मी गुरुङ्गको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता भोजबहादुर ढकालले जाहेरवालाले दुई पटक जाहेरी दिँदा समेत रश्मीको नाम उल्लेख भएको छैन। निज मोर्चाको सदस्य नभएकोले निजलाई सफाई दिने गरी भएको शुरु फैसला सदर गरेको पुनरावेदन अदालतको फैसला सदर हुनुपर्दछ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो।

वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विद्वान सहन्यायाधिवक्ता श्री रमा पराजुलीले प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला (भण्डारी)ले आफ्नो श्रीमानको विरुद्धमा आपराधिक कार्य गर्ने समूहमा जसरी भएपनि श्रीमानबाट मुक्ति पाउँ भनी निवेदन दिएकी र घटनाको शुरुवात नै सोही निवेदनबाट भएको छ। शिखा देवकोटाको बयानबाट निजले पटकपटक सो ग्रुपका

सदस्यहरूसँग सम्पर्क गरी निवेदन उपरको कारबाहीको सम्बन्धमा सोधपुछ समेत गरेको र श्रीमानबाट मुक्ति पाउन सिउँदो पुछ्न समेत तयार भएको भनेको देखिएकोले निजको हकमा पुनरावेदन अदालतबाट भएको फैसला कानूनसम्मत हुँदा सदर हुनुपर्छ। प्रतिवादीहरू प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल र पृथ्वीविक्रम चौधरीले एकआपसमा पोलापोल गरी बयान गरेको, वारदातको दिन निजहरू बैठक बसी मृतकको हत्या गर्न निर्णय गरी योजना बनाएको तथा शिखा देवकोटाले सुमित्रा कोइरालालाई फोन गरी ढोका खोल्न लगाई अन्य प्रतिवादीहरू समेत भई संगठनको निर्णय कार्यान्वयन गर्न दिपकविक्रमको अपहरण गरी बर्बर तरिकाले हत्या गरेकोले निजहरूको हकमा अभियोग दाबीबमोजिम हुनुपर्छ। प्रतिवादीहरू सुशमा कार्की चौधरी र खम्बशेर राई वारदातस्थलमा उपस्थित नभए पनि निर्णय हुँदा उपस्थित रहेको हुनाले ज्यान सम्बन्धीको १३(४) नं. बमोजिम सजाय हुनुपर्छ। प्रतिवादीहरू समिल राई, रश्मी गुरुङ्ग र मिलन राई उक्त अपराधिक संगठनसँग आबद्ध रही शुरु देखिको सबै कार्यमा संलग्नता रहेकोले अभियोग दाबीबमोजिम नगरी सफाइ दिएको शुरु फैसलालाई सदर गरेको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला प्रमाण मूल्याङ्कनको रोहमा त्रुटिपूर्ण हुँदा निजहरूको हकमा उल्टी हुनुपर्दछ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो।

प्रतिवादी पृथ्वीविक्रम चौधरीको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् वरिष्ठ अधिवक्ता श्री कृष्णप्रसाद सापकोटाले पृथ्वीविक्रम चौधरीले मार्नलाई वचन दिएको प्रमाणित भएको छैन। निजले प्रज्वललाई मोटरसाइकलमा राखी मृतकको घरमा पुऱ्याए पनि वारदात स्थलमा उपस्थित भएको देखिदैन। मृतक दिपकविक्रमलाई कस्तो कारबाही गरिएको छ सोको जानकारीसमेत निजलाई भएको मिसिलबाट नदेखिएको अवस्थामा आफूलाई जानकारी नै नभएको कार्यको दायित्व यी प्रतिवादीले बेहोर्नु पर्दैन। प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा २५ बमोजिम वादी दावी पुष्टि गर्ने दायित्व वादीको हो। तर वादीले प्रमाण पुऱ्याउन सकेको नदेखिँदा सफाइ पाउनुपर्दछ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो।

प्रतिवादीहरू मिलन राई र समिल राईको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री मुकुन्द न्यौपानेले यी प्रतिवादीहरू उपरको अभियोग दावी कुनै प्रमाणबाट पुष्टि नभएकोले निजहरूलाई शुरु अदालतबाट सफाइ दिने गरी भएको फैसला सदर गरेको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला कानूनसम्मत हुँदा सदर हुनुपर्दछ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो।

उल्लिखित बहस सुनी पुनरावेदन पत्र सहितको मिसिल संलग्न कागजातसमेत अध्ययन गरी हेर्दा पुनरावेदन अदालत पाटनबाट भएको फैसला मिलेको छ, छैन? पुनरावेदकहरूको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो, होइन? भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा मिति २०६४/०५/१५ को राती दाजु दिपकविक्रम भण्डारीलाई कोठबाट अपहरण गरी लगेकोमा भोलिपल्ट भत्किएको पुल नजिक धारिलो हतियारले काटी कर्तव्य गरी मारेको अवस्थामा निजको लाश फेला परेको हुँदा कर्तव्य गरी मार्नेलाई खोज तलास गरी कारबाही गरी पाउँ भनी विक्रम भण्डारीको जाहेरी दर्खास्तबाट अनुसन्धान कार्य

प्रारम्भ भएको प्रस्तुत मुद्दामा मृतककी श्रीमती पुनरावेदक सुमित्रा कोइराला भण्डारीले आफू उपर भएको हिंसाको सम्बन्धमा पति विरुद्ध फायर ग्रुपमा दिएको निवेदनमा फायर ग्रुपमा संलग्न व्यक्तिहरुले कारबाही गर्ने निर्णय गरी दिपकविक्रम भण्डारीलाई घरबाट लगी बागमती नदीको किनारमा पुऱ्याई धारिलो हतियार खुकुरीले घाँटी तथा शरीरका विभिन्न अङ्गमा प्रहार गरी कर्तव्य गरी मारेको हुँदा प्रतिवादीहरु प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राई र भिमबहादुर तामाङ्गलाई मुलुकी ऐन ज्यान सम्बन्धीको महलको १ र १३(१) नं. विपरीतको कसूरमा ऐ. महलको १३(१) नं. बमोजिम, प्रतिवादीहरु सुमित्रा कोइराला (भण्डारी), शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल, खम्बशेर राई, सुष्मा कार्की (चौधरी) प्रतिमा कार्की र पृथ्वीविक्रम चौधरीले ज्यान मार्ने संयोग पारिदिएकोले निजहरुलाई ऐ. १३(४) नं. बमोजिम, प्रतिवादीहरु समिल राई, नविन राई र मिलन राई घटना घटाउने योजनामा बस्ने, मृतकको पिछा गर्ने, अपराध लुकाउन अभियुक्त भगाउने समेतका कार्य गरी मत सल्लाहमा पसेको र प्रतिवादी रश्मी गुरुङले प्रतिवादी सुमित्रा भण्डारीको आग्रहमा कार्य गरेको हुँदा निजहरुलाई ऐ. १७(३) नं. बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने अभियोग मागदाबी रहेको छ। प्रतिवादी भरतकुमार राईलाई ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. बमोजिम सर्वस्वसहित जन्म कैद, प्रतिवादी सुमित्रा कोइरालालाई ज्यान सम्बन्धीको महलको १६ नं. विपरीत कसूर गरेको देखिँदा सोही नं. बमोजिम वर्ष १० कैद, प्रतिवादीहरु मध्येका प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल तथा पृथ्वीविक्रम चौधरीलाई ऐ. १७(२) नं. बमोजिम जनही कैद ५(पाँच) वर्ष कैद, प्रतिवादीहरु सुष्मा कार्की तथा खम्बशेर राईलाई ज्यान सम्बन्धीको महलको १७(३) नं. बमोजिम जनही ३ वर्ष कैद सजाय हुने र प्रतिवादीहरु समिल राई तथा मिलन राई आरोपित कसूरबाट सफाइ पाउने ठहर्न्याई काठमाडौँ जिल्ला अदालतबाट भएको फैसलालाई पुनरावेदन अदालतबाट प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला (भण्डारी)को हकमा केही उल्टी गरी जन्म कैदको सजाय हुने र अन्यको हकमा सदर गर्ने गरी गरेको फैसलाउपर प्रतिवादी भरत राई र सुमित्रा भण्डारी बाहेकका अन्य प्रतिवादीहरुको हकमा पुनरावेदन अदालतको फैसला उल्टी भई अभियोग दाबीअनुसार हुनुपर्छ भनी वादी नेपाल सरकारको र अभियोग दाबीबाट सफाइ पाउनुपर्छ भनी प्रतिवादीहरु भरत राई, सुमित्रा भण्डारी, पृथ्वीविक्रम चौधरी र सुष्मा कार्की चौधरीले यस अदालतमा पुनरावेदन गरेको देखियो।

घटनास्थल लाशजाँच प्रकृति मुचुल्कामा मृतक दिपकविक्रम भण्डारीको दुवै हात पछाडि पारी गज्जीले बाँधेको, घाँटीको बायाँतर्फ ६ से.मि. लम्बाइ, १ से.मि. चौडाइ, तीन ठाउँमा काटेको घाउ भएको भन्ने कुरा उल्लेख भएको देखिन्छ। शव परीक्षण प्रतिवेदनमा Sharp force injuries to the neck, chest and abdomen भन्ने उल्लेख भएको छ। मिति २०६४/०५/१६ मा मृतकका भाइ विक्रम भण्डारीले मिति २०६४/०५/१५ मा राती दाजुलाई कोठाबाटै मोटरसाइकल प्रयोग गरी अपहरणको शैलीमा लगेको र प्रहरीसमेत भई खोजतलास गर्दा दाजु फेला नपरेकोले भोलिपल्टसमेत खोजतलास गर्दा भत्किएको पुल नजिक दाजुको लाश फेला

परेको भनी जाहेरी दरखास्त उल्लेख गरेको देखिएबाट दिपकविक्रम भण्डारीलाई अपहरण गरी धारिलो हतियारले काटी कर्तव्य गरी मारेको तथ्य पुष्टि हुन आयो।

को कसको कर्तव्यबाट दिपकविक्रम भण्डारीको मृत्यु भएको हो भन्नेसम्बन्धमा हेर्दा मृतककी श्रीमती सुमित्रा भण्डारी कोइरालाले पति दिपकविक्रम भण्डारी विरुद्ध फायर ग्रुपमा दिएको निवेदन समेतका कागज पत्र एवं प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राई, दिनेशराज खरेल, समिल राई, शिखा देवकोटा र प्रतिमा कार्कीलाई बालाजु वाइ.सि.एल.ले प्रहरीलाई बुझाएपछि प्रस्तुत वारदातको अनुसन्धान कार्य अगाडि बढेको देखिन्छ। प्रतिवादी भरतकुमार राईले अनुसन्धानको क्रममा बयान गर्दा सुमित्रा भण्डारीले आफूलाई पति दिपकविक्रम भण्डारीले पटकपटक शारीरिक तथा मानसिक यातना दिएकोले निजलाई चेतावनी तथा कारबाहीको लागि संगठनमा निवेदन दिएकोले दिपकविक्रमलाई खोजी साथीहरू दिनेशराज खरेल, पृथ्वीबिक्रम चौधरी, प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटासमेत भई निजलाई घरबाट मोटरसाइकलमा राखी शङ्खमुल लिएर गएका हुँ। मेरो निर्देशनमा भिम बहादुर तामाङ्गले बोकेको खुकुरीले मैले घाँटीमा दुई पटकसम्म प्रहार गरेपछि भिमलाई पुनः प्रहार गर भनी आएँ भनी उल्लेख गरेका छन्। शुरुमा फरार रही निजको हकमा तामेलीमा रहेकोमा पछि पक्राउ परी आएका प्रतिवादी भिमबहादुर तामाङ्गले दिपकविक्रम भण्डारीलाई निजको घरबाट लिएर गएपछि सोधपुछ गर्दा निजले धम्की दिँदै चक्कुले प्रहार गर्न थालेपछि मैले समात्न खोज्दा चक्कु भुइँमा खसेको थियो। सो चक्कु टिपी मृतकको जिउमा प्रहार गरेको भनी अदालतसमक्ष बयान गर्दा लेखाएका छन्। अन्य प्रतिवादीहरू प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल समेतको अनुसन्धानको क्रममा भएको बयानबाट प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राई र भिमबहादुर तामाङ्गले कर्तव्य गरी मारेका हुन् भनी निजहरूलाई पोल गरी आफूहरू पनि संलग्न रहेको कुरामा साबित रही अनुसन्धानमा बयान गरेको देखिन्छ। अर्का प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला भण्डारीले अनुसन्धानको क्रममा गरेको बयानमा पतिले आफूलाई विवाहपछि गरेको हिंसाबाट मुक्ति पाउन उल्फ ग्रुपमा निवेदन दिएको हो भनी उल्लेख गरेको देखिन्छ। प्रतिवादी भरतकुमार राई र अन्य प्रतिवादीहरूको अनुसन्धानको क्रममा भएको बयान बेहोराबाट उक्त फायर ग्रुप अर्थात उल्फ ग्रुपको अध्यक्ष प्रतिवादी भरतकुमार राई भएको निज समेतको कर्तव्यबाट दिपकविक्रम भण्डारीको मृत्यु भएको प्रमाणित हुन्छ।

उल्लिखित बयान बेहोरा समेतको अध्ययनबाट प्रतिवादी भरतकुमार राईले दिपकविक्रम भण्डारीलाई पहिले खुकुरी प्रहार गरेको देखिएबाट प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राई उपरको अभियोग दावी प्रमाणित भएकोमा निजले पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला उपर यस अदालतमा गरेको पुनरावेदन फिर्ता लिएको देखिँदा निज प्रतिवादीको हकमा केही विवेचना गरी रहन परेन। पुनरावेदक सुमित्रा कोइराला भण्डारीको पुनरावेदनतर्फ विचार गर्दा यी प्रतिवादीले अनुसन्धान अधिकारीसमक्ष बयान गर्दा पतिले आफूमाथि गरेको हिंसाबाट मुक्ति पाउन मोर्चामा निवेदन दिएको स्वीकार गरे पनि अदालतसमक्ष बयान गर्दा सो निवेदन आफूले दिएको होइन रश्मी

गुरुङ्गले लेखेर दिएको हो, सोमा भएको सहिछाप मेरो हो भनी बयान गरेको देखिन्छ। प्रस्तुत वारदात घट्नुको मुख्य कारण नै निजले पतिबाट मुक्ति पाउँ भनी फायर ग्रुपमा दिएको निवेदन नै रहेको देखिन्छ। अनुसन्धानको क्रममा भएको बयानबाट निजले निवेदन दिएपश्चात् पटक पटक आफ्नो निवेदनउपर के कारवाही भयो भनी बुझ्ने गरेको साथै पति दिपकविक्रम भण्डारी खतरनाक हुनुहुन्छ, कि त छुँदै नछुनू, छोए नछोड्नु, छोडेमा तपाईं हामीलाई खतरा हुन सक्छ भनी प्रतिवादीहरूलाई सजगसमेत गराएको देखिन्छ। साथै अन्य प्रतिवादीहरू वारदातको दिन निजको डेरा कोठामा आउँदा शिखा देवकोटाले फोन गरेपश्चात् यी प्रतिवादीले घरको ढोका समेत खोलेर प्रतिवादीहरूलाई पतिलाई लिएर जान सघाएको देखिन्छ। निजले निवेदन दिँदा दिपकविक्रमको पहिचान गर्न प्रतिवादीहरूलाई सजिलो होस् भनी मृतकको फोटोसमेत दिएको देखिन्छ। तसर्थ उपर्युक्त सम्पूर्ण घटनाहरू विश्लेषण गरी हेर्दा पतिलाई मार्ने नियत नभएको साथै प्रतिवादीहरूलाई वारदात घटाउन सहयोगसमेत नगरेको भन्ने यस अदालतमा पुनरावेदन गर्दा निजले उल्लेख गरेको पुनरावेदन बेहोरा विश्वासयोग्य देखिएन। निजले शुरू अदालतले गरेको फैसला सदर हुन माग गरे पनि निजले पतिबाट मुक्ति पाउन सिउँदो पुछ्नसमेत तयार रहेको भनी प्रतिवादी शिखा देवकोटालाई भनेको कुरा निजको अनुसन्धान अधिकारीसमक्षको बयानबाट देखिएकोले यी प्रतिवादी सुमित्रा कोइरालालाई ज्यान सम्बन्धीको महलको १६ नं. मा उल्लिखित मुख्य भई षड्यन्त्र गर्ने व्यक्ति नभई ज्यान सम्बन्धीको महलको १३(४) नं.मा उल्लिखित ज्यान मार्नमा बचन दिने व्यक्ति रहेको देखिन आयो।

प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला भण्डारीलाई हुने सजायको सन्दर्भमा विचार गर्दा यी प्रतिवादी र मृतक श्रीमान श्रीमती नाताका भई सँगै बसोबास गरेको तथ्यमा विवाद छैन। प्रस्तुत वारदात घट्नुको पृष्ठभूमिमा मृतक स्वयंले आफ्नो श्रीमती उपर गरेको हिंसा देखिएको सोबाट मुक्ति पाउन प्रतिवादी सुमित्रा भण्डारीले फायर ग्रुपमा निवेदन दिएको देखिन्छ। उक्त हिंसाबाट मुक्ति पाउन कानून बमोजिमको अन्य विकल्प पनि अपनाउन सकिन्थ्यो। अझै निजले केही सरकारी निकायहरूमा निवेदन दिएकोमा त्यस्तो निकायबाट समेत कारवाही नभएको अवस्थामा फायर ग्रुपमा निवेदन दिएको बयानमा उल्लेख गरे पनि सोको प्रमाण पेश गर्न सकेको देखिदैन। त्यस्तै निजले श्रीमानले यातना दिएको भने पनि वारदात हुँदाको समयसम्म निजहरूसँगै बसेको समेत देखिन्छ। श्रीमान श्रीमतीको सम्बन्ध पूर्णतः विश्वासमा अडेको हुन्छ र यसमा एउटाले अर्काको विरुद्धमा कुनै अपराधिक घटना घटाउन सक्ने परिकल्पना समेत गरेको हुदैन। अझै परेका बेला एकले अर्कालाई संरक्षण गर्ने हो। तर यदी एकले अर्काको विरुद्ध अपराधिक कार्य गरी त्यस्तो कार्यबाट कसैको ज्यान समेत गएको रहेछ भने त्यस्तो कार्य यस सम्बन्धमा भएको विश्वास विरुद्ध गरिएको घात (Breach of Trust) पनि हो र यस अवस्थाको विद्यमानता भएमा विश्वासघात आपराधिक कार्यमा हुने सजाय बढाउने एउटा अवस्था (Aggravating circumstance) हुने देखिन्छ। यी प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला भण्डारीले आफ्नो श्रीमानको विरुद्ध आपराधिक क्रियकलाप गर्ने संस्थामा निवेदन दिएको, पहिचान गर्नलाई सजिलो होस् भनी

फोटो समेत दिएको र अन्य प्रतिवादीहरूले मृतकलाई अपहरण गर्न आउदा निजले घरको ढोका खोलेको समेतका कार्यले निजले दिपकविक्रमको हत्या गर्न बचन दिएको देखिन्छ। अतः निजलाई मुलुकी ऐन ज्यान सम्बन्धीको महलको १३(४) नं. बमोजिम जन्म कैद सजाय हुने ठहर गरेको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला निजको हकमा मिलेकै देखिँदा परिवर्तन गर्नुपर्ने देखिएन।

अब प्रतिवादीहरू प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल, पृथ्वीविक्रम चौधरीलाई ज्यान सम्बन्धीको महलको १७(२) नं., प्रतिवादीहरू सुस्मा कार्की (चौधरी) र खम्बशेर राईलाई १७(३) नं. बमोजिम र प्रतिवादीहरू समिल राई, मिलन राई र रश्मी गुरुङ्गलाई सफाइ दिने गरेको फैसला उपर वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन परेको देखिन्छ। त्यस्तै प्रतिवादीहरू पृथ्वीविक्रम चौधरी र सुस्मा कार्की (चौधरी)ले आरोपित कसूरबाट सफाइ पाउनुपर्छ भनी पुनरावेदन गरेको देखिएकोले सर्वप्रथम मुलुकी ऐन ज्यान सम्बन्धीको महलको १७(२) नं. बमोजिम सजाय पाएका प्रतिवादीहरूको सम्बन्धमा विचार गर्दा यी प्रतिवादीहरू अनुसन्धानको क्रममा बयान गर्दा दिपकविक्रम भण्डारीको कर्तव्य गरी ज्यान मार्ने कार्यमा संलग्न रहेको कुरा स्वीकार गरी बयान गरेको देखिन्छ। घटना विवरण कागज गर्ने व्यक्तिहरूले समेत दुईवटा मोटरसाइकलमा ६ जना मानिसहरू आएका थिए भनी उल्लेख गराएका छन्। प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला भण्डारीले समेत पतिलाई घरबाट लिएर जाने क्रममा ६ जना मानिसहरू आएका थिए भनी उल्लेख गरेको देखिन्छ। प्रतिवादीहरू भरतकुमार राई र भिमबहादुर तामाङ्गले समेत यी प्रतिवादीहरूको नाम नै उल्लेख गरी बयान गरेको देखिएको छ। यी प्रतिवादीहरू समेत भई दिपकविक्रम भण्डारीको कोठामा गई ढोका खोल्न लगाई निजलाई मोटरसाइकलमा जबरजस्ती राखी लिएर गई बागमती नदीको किनारमा यी प्रतिवादीहरूले घेरा हाली मार्ने संयोग पारेको मिसिल संलग्न प्रतिवादीहरूको बयान, घटना विवरण कागजको बेहोरा, जाहेरवालाको बकपत्र समेतबाट पुष्टि भइरहेको देखिन्छ। यसका साथै प्रतिवादी पृथ्वीविक्रम चौधरीको मोटरसाइकल प्रस्तुत वारदातमा प्रयोग भएको कुरा निजले अनुसन्धानको क्रममा एवं अदालतमा समेत स्वीकार गरेको देखिन्छ। यी प्रतिवादीहरूको वारदातस्थलमा उपस्थिति रहेको तर निजहरूले मृतकलाई कुटपिट गरेको हात हाली समातेको मिसिल संलग्न कुनै सबुद प्रमाणबाट नदेखिएकोले प्रतिवादीहरू प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल, पृथ्वीविक्रम चौधरीलाई ज्यान सम्बन्धीको महलको १७(२) नं. पाँच वर्ष कैद सजाय गरेको जिल्ला अदालतको फैसलालाई सदर गरेको पुनरावेदन अदालतको फैसलालाई अन्यथा मान्न मिलेन। यी प्रतिवादीहरूलाई अभियोग माग दाबीबमोजिम ज्यान सम्बन्धीको महलको १३(४) नं. बमोजिम हुनुपर्छ भन्ने वादी नेपाल सरकारको एवं शुरु र पुनरावेदन अदालतको फैसला उल्टी गरी सफाइ पाउनुपर्छ भन्ने प्रतिवादी पृथ्वीविक्रम चौधरीको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन।

प्रतिवादीहरू सुस्मा कार्की (चौधरी) र खम्बशेर राईको हकमा विचार गर्दा यी प्रतिवादीहरूको वारदातस्थलमा उपस्थिति भई मार्ने बचन दिएको मिसिल संलग्न सबुद प्रमाणबाट पुष्टि भएको देखिँदैन। यद्यपि यी प्रतिवादीहरू सुमित्रा कोइरालाले पतिबाट मुक्ति पाउँ भनी दिएको निवेदनको कार्यान्वयनमा अन्य प्रतिवादीहरूलाई साथ दिएको, वारदात घटाउन योजना बनाउने तथा निर्णय गर्ने प्रक्रियामा सहभागी भएको तथ्य प्रतिवादी भरतकुमार राई र भिमबहादुर तामाङको बयान बेहोराबाट देखिन्छ। यसका साथै निजहरू वारदात घटेपश्चात् सो सम्बन्धी कुरालाई लुकाई राखेको देखिएको हुँदा समेत निजहरू निर्दोष छन् भनी मान्न मिलेन। निजहरू वारदातस्थलमा उपस्थित भएको नदेखिएकोले जिल्ला अदालतबाट प्रतिवादीहरू सुस्मा कार्की (चौधरी) र खम्बशेर राईलाई ज्यान सम्बन्धीको महलको १७(३) नं. बमोजिम तीन वर्ष कैद सजाय हुने ठहर्‍याएको फैसलालाई सदर गरेको पुनरावेदन अदालतको फैसला मिलेको देखिँदा परिवर्तन गर्नुपर्ने देखिएन। अभियोग माग दाबीबमोजिम ज्यान सम्बन्धीको महलको १३(४) नं. अनुसार सजाय हुनुपर्छ भनी नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकिर एवं निर्दोष रहेकोले सफाई पाउनुपर्छ भन्ने प्रतिवादी सुस्मा कार्की (चौधरी)को पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन।

प्रतिवादीहरू समिल राई, मिलन राई र रश्मी गुरुङलाई जिल्ला अदालतले सफाई दिने गरी गरेको फैसलालाई सदर गरेको पुनरावेदन अदालतको फैसलाउपर परेको नेपाल सरकारको पुनरावेदनसन्दर्भमा विचार गर्दा प्रतिवादी समिल राई अनुसन्धान अधिकारी र अदालतमा समेत इन्कार भई बयान गरेको देखिन्छ। प्रतिवादी मिलन राईले घटनापश्चात् प्रज्वल भन्ने भरतकुमार राईलाई कलङ्कीसम्म आफ्नो मोटरसाइकलमा राखी पुर्‍याएको भनी स्वीकार गरी अनुसन्धानको क्रममा बयान गरे पनि अदालतमा इन्कार रहेको देखिन्छ। ब्रिटानिका ल्याङ्गवेज इन्स्टिच्युटमा काम गर्ने भएकोले भरत राईलाई चिनेको सम्म स्वीकार गरेका छन्। तर त्यतिकै आधारमा निजलाई कसुरदार भन्न मिल्ने देखिएन। त्यस्तै अर्का प्रतिवादी रश्मी गुरुङ ब्रिटानिका ल्याङ्गवेज इन्स्टिच्युटमा पढ्ने भएकोले त्यहाँका शिक्षक भरत राई, प्रतिमा कार्की र शिखा देवकोटालाई चिनेको सम्म स्वीकार गरे पनि वारदातमा निजको संलग्नताको सम्बन्धमा अनुसन्धानको क्रममा एवं अदालतमा समेत इन्कार गरेको देखिन्छ। प्रतिवादी सुमित्रा कोइरालाले निजमार्फत नै निवेदन दिएको भनी बयान गरे पनि सो बाहेक यी प्रतिवादी रश्मी गुरुङको वारदातमा संलग्नता मिसिल संलग्न कुनै कागजबाट देखिएको छैन।

यसरी यी प्रतिवादीहरू समिल राई, मिलन राई र रश्मी गुरुङ वारदातस्थलमा उपस्थित भएको अथवा निजहरूले दिपकविक्रम भण्डारीको हत्या गर्ने योजना बनाउन वा प्रतिवादी सुमित्रा कोइरालाले दिएको निवेदन कार्यान्वयन गर्ने कार्यमा संलग्न रहेको मिसिल संलग्न कुनै कागज प्रमाणबाट नदेखिएको तथा कुनै सहअभियुक्तले निजहरूलाई पोलसम्म गर्न नसकेको, प्रतिवादी रश्मी गुरुङले सुमित्रा कोइरालाको निवेदन फायर ग्रुपमा पुर्‍याएको सम्म भने पनि सो बेहोरा कुनै ठोस प्रमाणबाट पुष्टि हुन नसकेको देखिएकोले निजहरूलाई ज्यानजस्तो गम्भीर अपराधमा

केवल शङ्काको भरमा दोषी ठहर गर्न नमिल्ने हुँदा अभियोग दाबीबाट सफाई दिएको शुरुको फैसला सदर गरेको पुनरावेदन अदालतको फैसला मिलेकै देखिएकोले त्यसलाई उल्टी गरी अभियोग दाबीअनुसार सजाय हुनुपर्दछ भन्ने वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकिर एवं विद्वान् सहन्यायाधिवक्ताको बहस जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन।

अतः माथि उल्लिखित आधार, कारण एवं प्रमाणहरूबाट प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला भण्डारीलाई मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धीको महलको १६ नं. बमोजिम १० वर्ष कैद सजाय हुने, प्रतिवादीहरू प्रतिमा कार्की, शिखा देवकोटा, दिनेशराज खरेल र पृथ्वीविक्रम चौधरीलाई ज्यान सम्बन्धीको महलको १७(२) नं.को कसूरमा सोही बमोजिम जनही ५ वर्ष कैद हुने, प्रतिवादीहरू सुस्मा कार्की चौधरी र खम्बशेर राईलाई ज्यान सम्बन्धीको १७(३) नं.को कसूरमा सोही नं. बमोजिम ३ वर्ष कैद सजाय गरी प्रतिवादी खम्बशेर राईको उमेर १५ वर्ष देखिएकोले बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०४८ को दफा ११(३) बमोजिम निजको हकमा १ वर्ष ६ महिना कैद हुने र अन्य प्रतिवादीहरू समिल राई, मिलन राई र रश्मी गुरुङ्गले अभियोग दाबीबाट सफाई पाउने ठहर्न्याई काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट भएको फैसलालाई केही उल्टी गरी प्रतिवादी सुमित्रा कोइराला भण्डारीलाई मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धीको महलको १३(४) नं.को कसूरमा सोही नं. बमोजिम जन्मकैदको सजाय तथा अन्य प्रतिवादीहरूको हकमा जिल्ला अदालतको फैसला सदर गरेको पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६८/०७/०१ को फैसला मिलेको देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। पुनरावेदक वादी र प्रतिवादीहरूको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाइ दिनु।

न्यायाधीश

उक्त रायमा म सहमत छु।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत:- रामु शर्मा

कम्प्युटर अपरेटर:- सिजन रेग्मी

इति संवत् २०७३ भदौ महिना १५ गते रोज ४ शुभम् -----